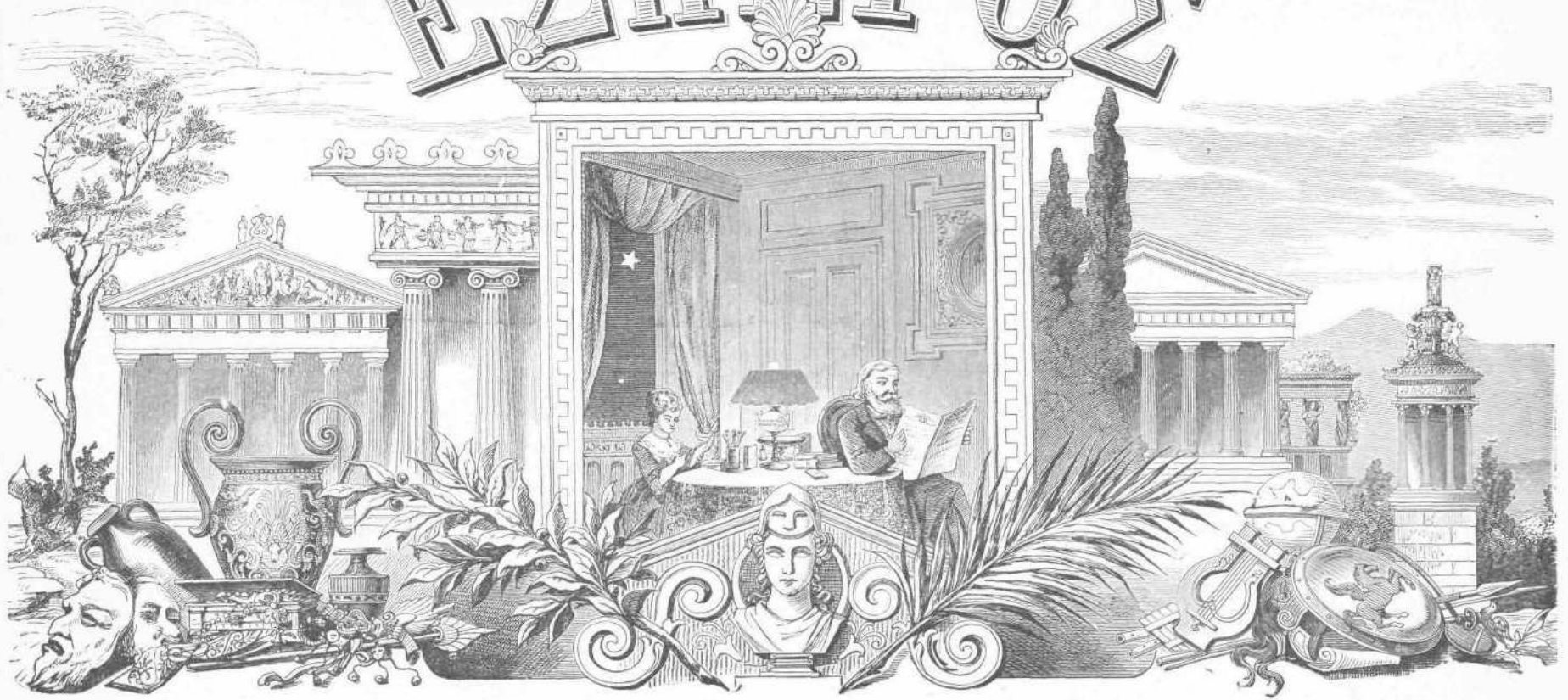

ΕΣΠΕΡΟΣ

ΕΤΟΣ ΣΤ'.

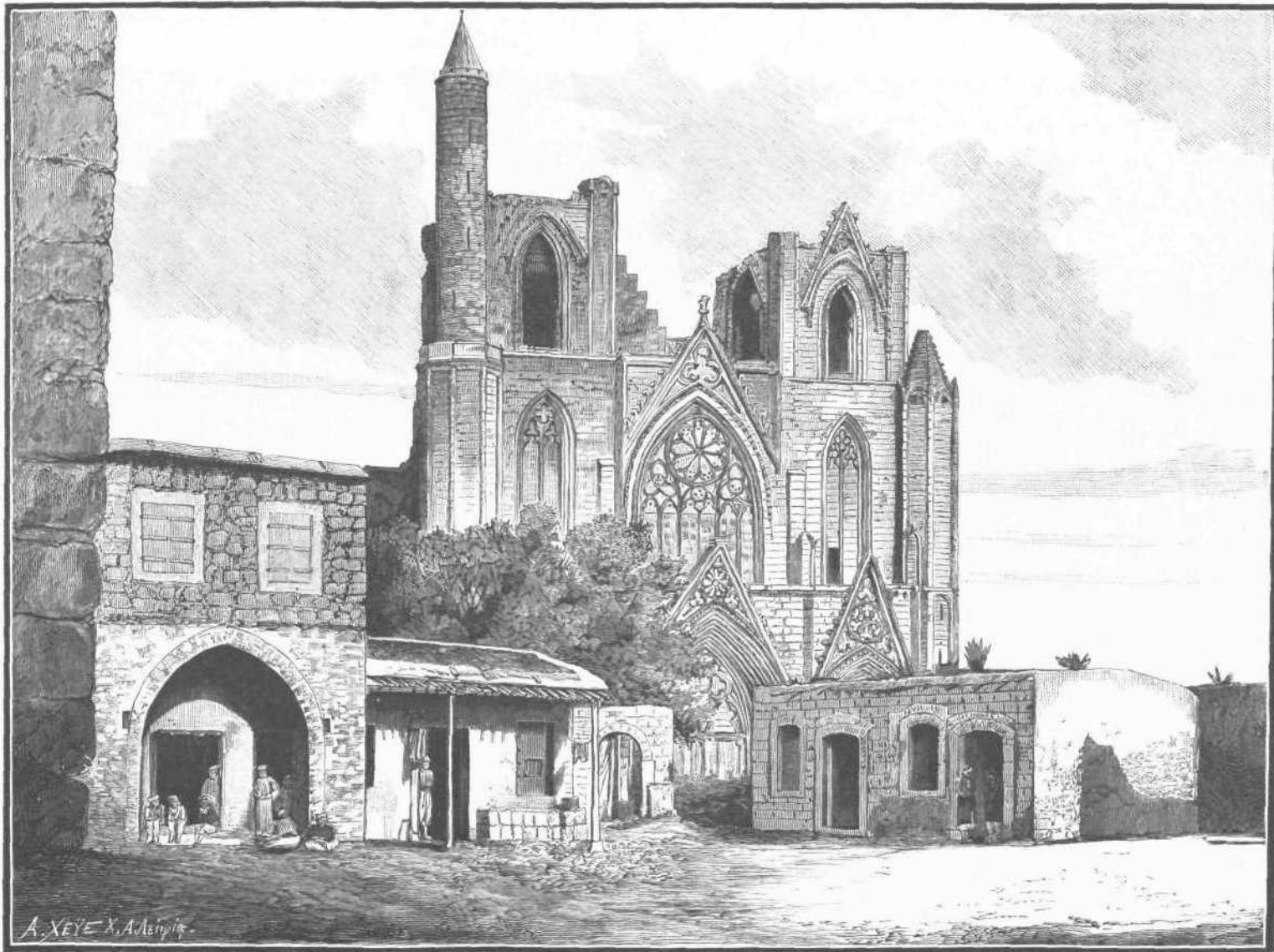
Ἐκδίδεται
τῇ 1/18 καὶ 15/27
ἐκάστου μηνός.

Ἐν ΛΕΙΨΙΑ τῇ 15/27 Ἰανουαρίου 1887

Τιμὴ ἔτησια
προπληρωμένη
εἰς χρυσόν.

Φράγκ. 40.
Μάρκ. 32.
Ρούβλ. 16.

ΑΡ. 138.

Ο ΕΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΩ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ο εν Αμμοχώστῳ καθεδρικός καθεδρικός τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἐπίστολ. Παπαδοπούλου. — Ἡ ἑπίστος Χάλκη. Ἐπίστολ. Μαλλιαράκη. — Ἡ ἑπίστος Σαλαμίνας. — Ἡ ἑπίστος Σαλαμίνας. — Ἡ ἑπίστος Σαλαμίνας. — Ἡ ἑπίστος Σαλαμίνας. — Ἡ ἑπίστος Σαλαμίνας.

Ο ΕΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΩ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

Ἐπίστολ. Παπαδοπούλου, Δικαστοῦ.

(Μετὰ εἰκόνα, βρασελ. 273.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΣ τῆς τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ ἐν Ἀμμοχώστῳ καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, τοῦ μετασχηματισθέντος εἰς Ὀθωμανικὸν τέμενος μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς πόλεως, ἐκπλήττεται καὶ θαυμάζει διὰ τὰς ἐν αὐτῷ εἰσέτι τηρουμένας χριστιανικὰς ἀρχαιότητας καὶ πολλὰ πολυτίμητα κειμήλια τῆς ἀφανῆς καταστάσεως αὐτοῦ, ὅν καὶ τινὰ ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀσιατικὴν παλαιογραφίαν. Αἱ ἀρχαιότερες αὐτὰι συλλεγόμεναι ἐνδοχρεῖται μὲν νὰ ᾖσαν πενιχραῖ, δύνανται ὅμως ν' ἀποτέλεσσαι ὠραίαν συλλογὴν, ἧς πολλὰ ἐκ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν εἶσιν ἀξία ἰδιαίτερας προσοχῆς καὶ μελέτης. Συντάξαντες οὖν ἐκτενῆ μελέτην περὶ τῆς περιγραφῆς τοῦ Ναοῦ τούτου ὑπὸ ἱστορικὴν, ἐπιστημονικὴν, ἀρχαιολογικὴν καὶ παλαιογραφικὴν ἐπιστὴν ἀποσπῶμεν ἐξ αὐτῆς τινὰ ἀφορώντα μόνον τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ παλαιογραφίαν αὐτῆς. Κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ Ναοῦ τούτου ἐν τῇ μετατροπῇ αὐτοῦ εἰς τέμενος ἐκτίσθησαν τὸ Μιχράπ (θυσιαστήριον), τὸ μινιμπέρ (ὁ ἄμβων) καὶ τὸ μαχφίλ (ἡ θέσις τοῦ εὐχολάτρου καὶ τοῦ σουλτάνου). Ὁ ἄμβων ἦν ἔργον περιφύτου τινὸς Ἀραβοῦ γλύπτου, οὗ τινος αἱ τεχνικαὶ γλυφαὶ ἀπεικονίζουσιν οὐ μόνον ἄνθη καὶ καρπούς, κάλυκας, φύλλα καὶ ἕτερα ἀραβομορφώματα, ἀλλὰ καὶ τὰς τεχνικὰς ἐκ μεταξῆς ἰματίων παρυφάς, ἅπαντα σύμβολα ἀσιατικῆς καλλιτεχνίας. Ἀπέναντι τοῦ Μιχράπ ἀνατολικῶς ὑπάρχει περίπτερον τὸ ξύλινον βήθος 5 γ. μ., στηριζόμενον ἐπὶ τριῶν κατὰ σειρὰν κίωνων ἐκ λίθου γρανίτου 2 μέτρων ἐκάστου ἐν σχῆματι πολυέδρου, θαυζομένω ἐπὶ ἀναλόγων κιονοκράνων λίαν κομψῶν, ὧν ἑξέχει ὁ μεσαῖος φέρων τὴν ἑξῆς ἐπιγραφὴν:

EΥΧΗ ΡΑΒΒΙ ΑΤΤΙΚΟΥ.

Ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς ἀνιέρχεται διάφοροι συμβολικοὶ πίνακες (λεχθά) περιέχοντες τὰ ἐκλεκτότερα τεμάχια τῆς μουσουλμανικῆς θρησκείας, ὡς καὶ τὸ αὐτόγραφον μονόγραμμα τοῦ σουλτάν Σελήμ τοῦ 1., ὅπερ ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἐπιφὴν τυγχάνει λίαν περιεργόν. Ἐντὺς τοῦ ναοῦ τούτου πρὸς τὴν θέσιν Μιχράπ ὑπάρχουσι δύο μανουάλια σιδερά ἐξόχου τέχνης ἔχοντα πολλὰς λυχνίας· αἱ λυχνίαι αὐταὶ φαίνεται, ἀνάγονται εἰς χριστιανικὴν ἐποχὴν, μετακομιθεῖσαι κατὰ τὴν ἄλυσιν τῆς πόλεως ἐκ τοῦ παρκειμένου περικαλλοῦς καὶ ὑψηλοῦς Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος κειμήλια. Ἐν αὐτῇ ἐπὶ τινος μαρμάρου γέλυπται συμπλεγματικῶς πως ἐν εἰδει μονογραφίματος τὸ κεφαλικὸν Β εἰς διπλοῦν ἀμφοτέρωθεν ὅπερ τυγχάνει συμβολικὸν τι, ἀναγόμενον εἰς τὴν κυριακὴν ἀρχαιότητα καὶ γλώσσαν. Τὸ ἐδάφος τοῦ ναοῦ συνίσταται ἐκ λιθοστρώτου ἐπιμελῶς κατεσκευασμένου, λίθοι δὲ τινος

αὐτοῦ εἶσιν ἐπιτόμιοι ἐνεπίγραφοι φέροντες διάφορα οἰκόσημα μεσαιωνικῆς ἐποχῆς. Τὸ ἐδάφος τοῦ βήματος ἢ ἱεροῦ, ὅπερ ἦν ἡμικύκλιον ἢ ἑλλειπτικὸν τι σχῆμα, μετὰ ἀντιστοιχοῦν τῷ αὐτῶν ἀνωθεν, κεχωρισμένου ἐκ τοῦ ναοῦ ἄλλοτε διὰ κηκλιθώματος, ἐκασμεῖτο διὰ μουσικῶν. Αἱ πύλαι τοῦ ναοῦ ἦσαν κατεσκευασμέναι μετ' ἰδαιζόμενης φροντίδος καὶ ἐκ τοῦ ἐκλεκτοτέρου καὶ διαρκεστοῦ ξύλου. Τρεῖς ὑπῆρχον αἱ κεντρικαὶ εἰσοδοὶ τοῦ Ναοῦ τούτου καὶ αὐταὶ εἶχον ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς μικρὰς θύρας, αἵτινες καλοῦνται ἀμφίθυρα καὶ τελευταῖαι θύραι. Ἐσχάτως αἱ πεπλακαμέναι αὐταὶ θύραι ἀνεκαίνισθησαν ἐκ νέου δαπάνῃ τοῦ θακουφίου, ἀφιερωθέντος ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ τοῦ Λάλα Μουσταφᾶ πασᾶ. Παρὰ τὴν εἰσοδὸν τῶν πολῶν τούτων ἐπὶ τινος κιονοκράνου ἐκ γρανίτου ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ ἐν συμπληρώσει·

ΚΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΝΕΡΟΥΑΝ ΤΡΑΙΝΟΝ ΛΑΙΣΑΡΑ (ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟ)Ν ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΥΙΟΝ ΘΕΟΥ ΝΕΡΟΥΑ (ΣΕΒΑΣΤΟΥ Η ΠΟΛΙΣ ΑΓ).

Ἐντὺς τοῦ ναοῦ ἐπὶ τῆς μεγάλης πύλης τῆς ἐν τῷ μέσῳ εὐρισκομένης, ἄνω αὐτῆς ἐπὶ τινος λευκοτάτου μαρμάρου ὑπάρχει γεγραμμένη διὰ μελανοῦ χρώματος ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ, ἧς μέρος ἐξ ἐξηλείφη.

□ Challanta am(en) . . . .

Ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πύλης δὲν ὑπάρχει ἐπιγραφὴ τις. Ἄνω δὲ τῆς ἐτέρας πύλης ἐπὶ τινος λευκοῦ μαρμάρου καὶ αὐθις ἐκτὸς τῆς ἑλλειποῦς ἐπιγραφῆς ὑπάρχουσι καὶ τινὰ συμβολικὰ κυκλοειδῆ σημεῖα τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος μετὰ σταυροῦ.

L'an - de - mil - et - trois - cens - et - xi. de - Crist - a - III - jors - d'Aoust. fu - despendue - l'amonée - ordonnée. por - le - labour - d' l'glise - de - Farnag. et - commensa - le - labour - de - vesg. Bauduin - ledit - an - le - premier. VI. votes - d' - deus - heles - estoient - faites. e. x. votes - des - heles. aus. VIII. vots, dire.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη σύγκειται ἐκ δέκα σειρῶν καὶ ἐν τῇ τελεί τῆς ἑκτῆς καὶ ἐβδόμης σειρᾶς ὑπάρχει ἐγγεγραμμένως εἰς ἵππος ἡ ταῦρος, σύμβολα κυριακῶν ἀρχαιότητων. Κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ὁ περίπτερος οὗτος μέγας καθεδρικός Ναός ἱδρύεται ἐν ἔτει 1311 μ. Χρ. τετάρτῃ Ἀγούστου. Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις τοῦ Strambaldi καὶ Amadi μνημονεύεται, ἐπὶ ἐκτίσει τῆς τῆς 1308—1310 καὶ ἐπικρατοῦ τῆς 1324. Ἐν τῇ ναφ τούτῳ ἄλλοτε ὑπῆρχε καὶ μικρὰ Ὀθωμανικὴ βιβλιοθήκη, ἣν τινὰ ἱδρυσεν ὁ κατακτητὴς περιέχουσα βιβλία τινὰ θρησκευτικὰ ἐξ αὐτῆς δὲ μόνον σώζονται δύο καλλιτεχνικά

κοράνια ἀκαλλῆ καὶ κεκολοθωμένα ἐν ἀρχῇ καὶ τελεί, γεγραμμένα δὲ διὰ γραφῆς σουλοῦς μετὰ ἐπιχρῶσαν στῆζων καὶ ἀραβικῶν κοσμημάτων.

Κάτωθεν τοῦ ἐδάφους τοῦ ναοῦ τούτου ὑπάρχουσι ὑπόγειαι σὺγγίγες, ὧν ἡ μὲν εἰρηκὴ πρὸς τὰ Ἀνάκτορα τῶν Μογιστάνων, ἡ δὲ ἑτέρα πρὸς τὸν ἡγεμονικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἡ εἰσοδὸς τῆς σὺγγίγος ταύτης εἶναι ἐξωθεν τοῦ ναοῦ τούτου κατὰ τὴν θέσιν τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἔνθα ὑπάρχει καὶ φρέαρ τι θαυμάσιον. Ἐντὺς τῆς μιᾶς σὺγγίγος ταύτης λέγεται ἐπὶ ἄλλοτε ὑπῆρχε θησαυρὸς ἡμισὶ εὐρομεν μόνον τε θησαυρὸς τινὰ ἀργεῖα καὶ λυχνίας κυριακῆς τέχνης, ὧν καὶ τινὰ ἔφερον ὠραίαι γλυφαί, ὡς καὶ δύο τεμάχια μαρμάρου κατηρῆς τινος εὐμεγέθους· ἐπὶ τινος τούτου ὑπῆρχον τὰ ἑξῆς·

ΜΕΓΑΣ ΚΡΑΤΗΡ . . .

Ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ἐπὶ ὁ ἀρχαῖος οὗτος μέγας κρατὴρ ἐχρησίμευεν ἄλλοτε κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους πρὸς χρῆσιν ἁγίασμοῦ ἢ βαπτίσματος, πιθανὸν δὲ μετὰ τὴν μετατροπὴν τοῦ ναοῦ τούτου νὰ ἐθραύσθη ὑπὸ θεοῦ χυρὸν καὶ ἐρριφῆ ἐκεῖσε. Ἐντὺς προσερχόμενος τινος τοῦ ναοῦ σώζονται πολλοὶ εὐμεγέθεις καὶ ὀγκωδύστατοι ἀρχαιότατες κατασκευαὶ πέτραι οἵτινες τανῶν χρησιμεύουσι παρ' Ὀθωμανοῖς ἵνα ἐναποθέσται τὸ ἀναγκαῖον πρὸς φωτισμὸν τοῦ τέμενος αὐτῶν ἔλαιον.

Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἢ νάρθηκι τοῦ ναοῦ τούτου δεξιῶθεν καὶ ἀριστερῶθεν σώζονται δύο θολοειδεῖς οἰκοδομαὶ ἐν καλῇ καταστάσει, ἔνθα ἄνωθεν αὐτῶν ἱδρύεται τὸ ἐπισκοπεῖον, οὗτινος διατηροῦνται καὶ λείψανα τινά· ἐφ' ἑνὸς τῶν θολοειδῶν τούτων οἰκοδομῶν ὑπάρχει ἐγγεγραμμένον ἐπὶ λευκοῦ μαρμάρου τὸ οἰκόσημον τῆς τῶν Λουσιανῶν θυναστίας· παρὰ τῇ βορείᾳ πλευρᾷ τῆς αὐτῆς τοῦ ναοῦ τούτου κατὰ σειρὰν ὑπάρχουσι πολλαὶ θολοειδεῖς οἰκοδομαὶ μικρᾶς καὶ μεγάλης, αἵτινες νομιζόμεν ἐπὶ τῶν τάφῶν ἢ νεκρικῶν ὀμῶν τῶν εὐγενῶν, καλούμεναι (capelle mortuaire), διότι ἐντὸς αὐτῶν ἀνευρέθησαν πολλὰ δοτὰ, τρανὰ μαρτύρια τοιαύτης χρήσεως· ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν τούτων εἰσιν ἐπὶ λίθων γεγραμμένα πολλὰ σύμβολα ὡς καὶ νεκρικὰ σήματα.

Ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς πύλης ὑπάρχει λείψανον κορινθιακῆς ζώνης ἐκ μαρμάρου ἧτις 0,42 ὕψους μέτρον ἔχουσα ἐχρησίμευεν ὡς κάθισμα τοῖς ἐξερχομένοις ἐκ τοῦ ναοῦ· ἐπ' αὐτῆς εἰσὶ γεγραμμένοι ἔλαφοι, ἵπποι, ταῦροι, λέοντες καὶ ἕτερα ζῷα, σύμβολα ἀρχαίων θεοτήτων. Ἐντὸς τῆς αὐτῆς τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, ἔνθα ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἐσχηματίσθη μικρὸν νεκροταφεῖον, ὑπάρχει ὀγκώδης καὶ εὐμεγέθης πύλοσ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου φέρουσα ὠραίας γλυφάς ὡς καὶ ἑλικας ἐξ ἀνθέων. Ἐν μτᾶ πλευρᾷ τοῦ μνησθέντος νεκροταφεῖου ὑπάρχουσι κατ' εὐθείαν σειρὰν δύο ὑπερμεγέθεις κίονες κυλινδροειδεῖς μονόλιθοι μετὰ κιονοκράνων ἅπλων στηριζόμενοι ἐπὶ διπλοῦν βάθρων καὶ γρανίτου λίθου ἡρώματος κυανοῦ. Οἱ κίονες οὗτοι ἔχονται ὕψους 4 μέτρων ἐτέθησαν ἴσως πρὸς ἀνάμνησιν θριαμβευτικοῦ τινὸς ἔργου· ἔπειτα δὲ ἐκ παραδόσεως διατηρήσαντες ἀποπαρτέοντες ἐπὶ οἱ κίονες οὗτοι ἔφερον φάνωμα τὸ λιθίνον καὶ συνείχοντο δι' ἐτέρων κίωνων στηριζόμενων ἐν τῇ εἰ-

κόσμῳ τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐτέρων δύο ἐσχηματισμένοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας. Ἐκ τοῦ οὗτως ἐσχηματισμένου διαδρόμου κατήρχοντο ἐκ τῶν ἀνακτόρων οἱ ἡγεμόνες εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας. Καταμετρήσαντες οὖν τὴν ἀπόστασιν ταύτην εὕρωσαν αὐτὸν ἐν ἐνθυγραμμίᾳ. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τούτου κίονος ὑπάρχει καὶ ἐπιγραφὴ τις, ἧτις ἐν πολλοῖς ἀπειρήθη. Ἀνεγνώμενον δὲ μετὰ πολλῆς τῆς δυσκολίας τὰς ἑξῆς ῥωμαϊκὰς λέξεις·

κόσμῳ τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐτέρων δύο ἐσχηματισμένοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας. Ἐκ τοῦ οὗτως ἐσχηματισμένου διαδρόμου κατήρχοντο ἐκ τῶν ἀνακτόρων οἱ ἡγεμόνες εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας. Καταμετρήσαντες οὖν τὴν ἀπόστασιν ταύτην εὕρωσαν αὐτὸν ἐν ἐνθυγραμμίᾳ. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τούτου κίονος ὑπάρχει καὶ ἐπιγραφὴ τις, ἧτις ἐν πολλοῖς ἀπειρήθη. Ἀνεγνώμενον δὲ μετὰ πολλῆς τῆς δυσκολίας τὰς ἑξῆς ῥωμαϊκὰς λέξεις·

NEC TIMEO. NEC SPERNO.

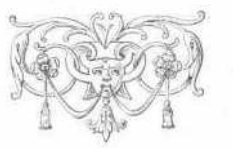
Διὰ τῶν λέξεων τούτων ὁ γράφας ἴσως φαίνεται ἤθελε νὰ ἐκδηλώσῃ τὸ ἰσχυρὸν, ἀκαμπτον καὶ μεγαλοπρεπὲς τῶν ὄψων τούτων κίονων. Παραπελοῦς τῶν κίωνων τούτων δέδηται ἑτέρα λίθινος θολοειδὴς οἰκοδομὴ χρησιμεύουσα ὡς σχολὴ τῶν Ὀθωμανῶν παιδῶν. Ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς αὐτῆς τοῦ ναοῦ τούτου ὑπάρχει ἀριστερῶθεν ἕτερος λίθινος θολοειδὴς ὀμῶς, ἐν εἰδει μαουσολείου, ἔνθα ἕξεχι ὁ τάφος τοῦ χότζα Ἱβραχίμ ἐφένθη, ἀρχαῖον διασώζον καθήγητοῦ, ἐκ τοῦ τάφου τῶν μεθεβθῶν ἀπολαύοντος παρ' Ὀθωμανοῦ μεγάλου σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως. Προσεῖ ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ὑπάρχει ἕτερον εὐμεγέθεις λευκὸν μάρμαρον ἐνεπίγραφον, φέρον καὶ τινὰ οἰκόσημα τῆς ἐνεστικῆς θυναστίας. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, οὖσα μεσαιωνικῆς ἐποχῆς καὶ ἑλληνικῆς ἔχει οὕτως ἐν συμπληρώσει·

A. Hic jacet . . . Molinus M. D. XXX IIII. B. Hic jacet . . . filius Petri P(auli).

Ἐπὶ ἐτέρου μαρμάρου τετρασῆμοσι δλίγον ἐν τῇ ἀρχῇ ὑπάρχει ἑτέρα Ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ ἔχουσα ἐν συμπληρώσει οὕτω·

ΔΙΑΒΙΟΥ ΑΥΤΟΥ (ΤΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΥΜΩΝ ΥΙΩΝ ΔΕΠΡΟΪΟΥ ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΩΝ ΤΩΝ . . .)

Τοσαῦτα περὶ τοῦ ἐν Ἀμμοχώστῳ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας ὑπὸ ἀρχαιολογικὴν καὶ παλαιογραφικὴν ἐπιφὴν.

Η ΝΗΣΟΣ ΧΑΛΚΗ.

Ἐπίστολ. Μαλλιαράκη.

Δ.

Ἡ Χάλκη ἐφοπλίζεται κατ' ἔτος περὶ τὰ τεσσαράκοντα σπογγαλιεὺτικὰ πλοία ἀρία (σκάφη) μετὰ ἰσαριθμὸν σκαφάνδρων, καλούμενων μηχανῶν. Ἡ λέξις “μηχανὴ” περιλαμβάνει τὴν ἔνοισιν τῶν πλοίων καὶ τοῦ σκαφάνδρου. Ἡ ἐφοπλιὰς ἐκάστης μηχανῆς ἀπαιτεῖ δαπάνην 500 καὶ ἐπέκεινα λιρῶν Ὀθωμανικῶν. Τὸ πλῆρωμα ἐκάστης συνίσταται ἐξ ἐνὸς κυβερνήτου, τεσσαρῶν ἢ πάντε δυῶν, οἵτινες διὰ τοῦ σκαφάνδρου θυλιζόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν λέγονται “μηχανικοὶ”, καὶ ἐξ ἀνα-

λόγου ἀριθμοῦ κωπηλατῶν. Ὁ ἐφοπλιστής, ὅστις εἶναι ὁ κύριος τῆς μηχανῆς (ἔχον τὸ πλοῖον καὶ τοῦ σκαφάνδρου), εἶναι ὑπόχρεος νὰ ἐφοδιάσῃ αὐτὴν δι' ὄλων τῶν ἀναγκαῖων σκευῶν καὶ ἐπιπλῶν, κατ' ἔτος σχεδὸν ἀνανούμενον, νὰ μισθώσῃ κωπηλάτας καὶ μηχανικοὺς καὶ νὰ διατρέψῃ τὰς οἰκονομίας τῶν μέχρι τῆς λήξεως τῆς σπογγαλιείας. Οἱ μηχανικοὶ εἰσὶ συνέταιροι τῆς ἐπιχειρήσεως, συμμετέχοντες τῶν κερδῶν, ἀλλὰ λαμβάνοντες προκαταβολικῶς ἕκαστος 60—80 εἰκοσαφράγκων ὡς δῶρον (regalo), τὸ ὅποτον ἀνίχη αὐτοῖς οἷον ὄψητος καὶ ἂν ἡ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σπογγαλιείας.

Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν ἐμπεῖρων μηχανικῶν ἐξαρτάται ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως, ἕκαστος ἐφοπλιστὴς προσπαθεῖ νὰ λάθῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν τοῦ ἐμπερισεύου. Ὅθεν γεννᾶται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐσοπίσεως, ἔχον τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον, πυρετώδης ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν ἐφοπλιστῶν, καθ' ὃν νικᾷ ὁ πλεονότατος. Ἐκαστος ἐφοπλιστὴς ἔχει τοὺς ἴδιους μηχανικοὺς, ὧν τὰς οἰκονομίας συντηρεῖ καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα, προσπαθῶν διὰ τῆς συνομιλογίσεως ποικίλης ῥίτρας νὰ ἐξαφαιλάσῃ τὴν μεταξὺ αὐτῶν συμφωνίαν, ἀλλ' οἱ μηχανικοὶ ἔχοντες τὴν πεποίθησιν εἶναι ἀνευ αὐτῶν αἱ μηχανοὶ ἂν λειτουργήσαι καὶ εἰσι οἱ ἐφοπλισταὶ εἰσὶν ὑπόχρεοι ἐπὶ ποινῇ κατατροφῆς ν' ἀποστείλωσιν εἰς σπογγαλιεὺσαν τὰς μηχανάς των, εἰσὶν ἀκώρεστοι εἰς τὰς ἀπαιτήσεις των. Διὰ τοῦτο πολλὰκις ἀναίρουσι τὰς συμφωνίας των, κατακυροῦμενοι εἰς τὸν τελευταῖον πλειοδότην, ὅστις παντοία μηχανὰν ὅπως τοὺς προσεκόσῃ. Ἡ οἰκία τῶν ἐφοπλιστῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν πρὸς ἀπόπλου προπαρασκευῶν εἶναι ἡγενομία, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἡ οἰκοδόμοισα ἑτοιμοὶ εἰς τὸ ὑποδέχεσθαι καὶ περιπειθεῖσαι τοὺς μηχανικοὺς, σπεύδοντες οἷον καὶ ἐπιδαφιλοῦντες θωπείας, μέχρις οὐ ἐπιβιασθῶσιν εἰς τὸ πλοῖον· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν ὑπάρχει κίνδυνος μὴ ὁ ὑπερκορεσθεῖς θωπείων, οἷου καὶ χρυσῶν εἰκοσαφράγκων μηχανικῶς δυστροπήσῃ καὶ ναυτολογίῃ μετ' ἄλλον ἐπὶ ζημίᾳ ἀνεπανορθώτῳ τοῦ πρῶτου. Διὰ τοῦτο ἐπεκράτησεν ἔθιμον καθ' ὃ οὐδεὶς ἐφοπλιστὴς δύνανται νὰ λάθῃ εἰς τὴν υπηρεσίαν τῶν ὄλων μηχανικῶν ἐτέρων ἀνευ τῆς συναίνεσώς των ἐπὶ ποινῇ ἄμεσοσ καταβολῆς τῶν κρεῶν αὐτῶν καὶ πάσης ἀποζημιώσεως, πολλὰκις δὲ ἐξαναγκάζεται ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ὁ δυστροπῶν μηχανικὸς νὰ ἀπέλθῃ μετ' ὅ πλοῖον εἰς τὸ ἦτο ναυτολογημένος, ἐὰν δὲν προφθάσῃ νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τινος ἀποκέντρου ἀκτῆς ὅπου ἀναμένει αὐτὸν ἕτερον πλοῖον. Τὰ ἔθιμα ταῦτα τηροῦνται ἀσθηρότερον ἐν Σύμῃ ἐφαρμοζόμενα ἀπὸ τῆς δημογεροντίας διὰ συνοπτικῆς διαδικασίας, ἀλλ' ἐν Χάλκῃ ὁ ἰσχυρότερος ἐφοπλιστὴς εὕρισκει τρόπους καταστρατηγίσεως τῶν ἐθίμων. Βαθυμέρῳ ὅμως συνηθάνθησαν εἶναι ἀνευ τῆς ἀσθηρᾶς τῶν ἐθίμων τηρήσεως αἱ σπογγαλιεὺτικαὶ διὰ τῶν σκαφάνδρων ἐπιχειρήσεως καθίστανται ἐπιζήμιοι εἰς ὄλους.

Εἶναι ἀληθὲς ἐπὶ πάσα ἐργασία ἀμείβεται ἀναλόγως τῶν κινδύνων οὗς συνεπάγεται ἡ ἐνάσκησις αὐτῆς, καὶ εἰσι οἱ μηχανικοὶ ἐκτίθενται εἰς κίνδυνον ὑείας καὶ ζωῆς θυλιζόμενοι εἰς μεγάλα βάθη, ἀλλὰ καὶ αἱ πρὸς αὐτοὺς παρεχόμεναι ἀμειβαὶ ἡδύναντο νὰ πλουτίσωσιν αὐτοὺς ἐὰν ἦσαν οἰκονομικώτεροι. Οὗτοι ὅμως ἐκτὸς ἐλιγίστων ἐξαίρεσεων ἐκκενοῦσι τὰ θολὰ αὐτῶν εἰς τὰ καπηλεῖα κραπαλοῦντες καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς ἐν Χάλκῃ διαμονῆς των καὶ προσεβλῶντες τὸ ἀντίτιμον τῆς ἐργασίας των. Αἱ οἰκίαι τινῶν ἐξ αὐτῶν εἶναι πολυτελέστεραι τῶν οἰκίῶν τῶν ἐφοπλιστῶν αὐτῶν. Οὐδὲλλως

πολυπραγμανοῦσιν εἰς τὴν σύνταξιν ἰσολογισμῶν, διότι οὐδέποτε ἐξέβησαν νὰ εὕρωσι τὸ ἰσοζύγιον τῶν ἐξόδων πρὸς τὰ ἔσοδα. Γινώσκουσιν εἶτι ἐνδοφ' οἱ πνεύμενος των ἀναπνεύσει καὶ τὰ μέλη των ἔχουσι τὴν ἐλαστικότητά αὐτῶν, τὸ ὁμοίαν τῶν ἄ μείνη σπερσοῦπος ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῶν ἐφοπλιστῶν καὶ ἡ διατροφὴ αὐτῶν καὶ τῆς οἰκονομίας των τὸ πρῶτον αὐτῶν μέλημα, ὅθεν προθύμως ὑπογράφουσι πᾶν χρεωστικὸν ἔγγραφο, τὸ ὅποτον δὲν ἔχουσι σκοπὸν νὰ ἐξοφλήσασιν.

Καθ' ἣν ἐποχὴν μετέβην εἰς Χάλκην οἱ ἐφοπλισταὶ ἦσαν ἀπληγαμένοι τοῦ φοβεροῦ τῶν μηχανικῶν ἐφιάλτου καὶ ἀνέπνεον ἐλευθέρως τὸν ζέφυρον, ὅστις ἐπλήρωε τὰ ἰστία των εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς πλεόντων πλοιαρίων, πρὸς ἐφόπλιον τῶν ὀπίωον κατηνάλωσαν ἔτι εἶχον στερηθέντες ὕπνου, δειπνοῦ καὶ ἀναπαύσεως. Ὅταν ὁ ἐφοπλιστὴς ἀξιώσῃ νὰ ἴδῃ τοὺς ἱερεῖς φέροντας τὴν εἰκόνα τοῦ πολιοῦχοῦ Ἁγίου καὶ ψάλλοντας ἁγισμῶν ἐντὸς τοῦ πλοίου ἐτοίμου ὄντος πρὸς ἀπόπλου, τότε καὶ μόνον αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἀναγεννημένον καὶ ἔχοντα ὄρεσιν νὰ θύσῃ τῷ Βάκχῳ διὰ λογαριασμόν τὸ στομάχου του· διότι πρότερον μηχανικῶς ὕπερ των μηχανικῶν ἦσθιν, ἔπειτα καὶ ἐκινεῖτο. Εἰς τοιαύτην εὐδάρστον κατὰστασιν εὐρον τοὺς πλεονότατους ἐφοπλιστάς, οἵτινες ἐν τοῖς παρὰ τὴν θάλασσαν καφεναῖσι καθήμενοι ἐπινοῦν μαστίχην καὶ ὑπελίχομεν τὰ ἐκ τῶν σπογγαλιεὺτικῶν ἐπιχειρήσεων κέρδη. Ἵπῃρχον θωμὸς ἀκόμη ἀπομεινάρια μηχανῶν καὶ δύο ἢ τρεῖς ἐφοπλισταὶ κατελιγμένοι ὑπὸ σκυθρωπότητος καὶ νευρικοῦ ἐρεθισμοῦ, διότι ἐπιλοιοκοῦντο εἰσέτι ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἰδίων μηχανικῶν, ὧν τὸ θαλάσσιον εἶχε κανανῆσει ἀληθῆς πῖθος τῶν Δαναῶν. Τέλος πάντων ὁ τελευταῖος ἁγισμὸς ἀποπειθεῖσαι τὸς μηχανικοὺς, σπεύδοντες οἷον καὶ ἐπιδαφιλοῦντες θωπείας, μέχρις οὐ ἐπιβιασθῶσιν εἰς τὸ πλοῖον· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν ὑπάρχει κίνδυνος μὴ ὁ ὑπερκορεσθεῖς θωπείων, οἷου καὶ χρυσῶν εἰκοσαφράγκων μηχανικῶς δυστροπήσῃ καὶ ναυτολογίῃ μετ' ἄλλον ἐπὶ ζημίᾳ ἀνεπανορθώτῳ τοῦ πρῶτου. Διὰ τοῦτο ἐπεκράτησεν ἔθιμον καθ' ὃ οὐδεὶς ἐφοπλιστὴς δύνανται νὰ λάθῃ εἰς τὴν υπηρεσίαν τῶν ὄλων μηχανικῶν ἐτέρων ἀνευ τῆς συναίνεσώς των ἐπὶ ποινῇ ἄμεσοσ καταβολῆς τῶν

σθηνώς τὰ κέρδη ἢ καὶ ἐξουδετερούσας αὐτά, ὅταν ὁ δανειστής ἢ ὁ πρὸς πώλησιν παραγγελιοδόχος τυχῆ κακῆς πίστεως· ὅθεν οἱ ἐφοπλισταὶ ὀκνοῦσι ν' ἀποστείλωσιν εἰς Εὐρώπην τοὺς σπύγγους των προτιμώμεντες ἐκποιῶσιν αὐτούς ἐπιτοπίαις!

Ἐκ τοῦ προειρηθέντος τῆς σπογγαλιείας ὁ ἐφοπλιστής λαμβάνει τὸ ἐν τρίτον ὡς ἀμοιβὴν τοῦ σκαφάνδρου του, καὶ ὀρισμένον τι ποσὸν διὰ τὸ πλοῖόν του, τὰ δὲ λοιπὰ ἀνήκουσιν εἰς τοὺς μηχανικούς, ἀφοῦ ἀφαιρεθῶσιν αἱ δαπάναι τῆς διατροφῆς ἅς καταβάλλει ὁ ἐφοπλιστής, ὅστις λαμβάνει ὑπὸ τὴν κατοχὴν του ὁλόκληρον τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἐκποιεῖ κρατῶν ἐκ τοῦ τιμῆματος τὰ ὑπὸ τῶν μηχανικῶν φειδόμενα σὺν τοῖς τόκοις αὐτῶν, ὁσπίνοι δὲ μηχανικὸς ἀπέργεταὶ ἀπληγαμένους χρεούς. Ἄλλ' οὐ φροντίζει Ἰπποκλείδης. Οἱ μηχανικοὶ φαιδροὶ καὶ ἀμέριμοι ἀποχαιρετοῦσι τοὺς ἐφοπλιστὰς των καὶ μετὰ τὴν λογοδοσίαν ταύτην, διότι ἔχρουν ἀνοικτὸν λογαριασμὸν καὶ ἀπερίοριστον πίστωση παρ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐφοπλισταὶ πολλὰκις ἀπέρχονται μὲ κενὰς χεῖρας ἐκ τοῦ γραφείου των ἰδίων δανειστικῶν διατηρούντες εἰς τὸ θάθος τῆς ψυχῆς αὐτῶν τὸ κεφάλαιον, ὅπερ οὐδέποτε ἐξαντλεῖται, τὴν ἐλπίδα. Ὅσοι κατόρθωσαν ν' ἀποκτήσωσι ἴδια κεφάλαια ἀφελόμενοι καὶ ἐκ τῆς μετρίας ἐργασίας, ἀλλ' οἱ τὸ πλεῖστον των δαπανῶν τῆς ἐπιχειρήσεως προμηθεύομενοι διὰ δανείων, ἐὰν μὴ ἔκτακτος εὐτυχία ἐπιτελέψῃ τὴν ἐργασίαν, διατελοῦσιν εἰς παθητικὴν κατάστασιν. Καὶ ὁμοίως ἢ πτώχευσι εἶναι ὁσπίνοι ἐν Χάλκῃ φαινόμενοι. Ἐνόσφ ὁ μὲν θυθὸς τῆς θαλάσσης διατηρεῖ τὴν γονιμότητα αὐτοῦ εἰς παραγωγὴν σπύγγων, οἱ δὲ μηχανικοὶ τὴν δύναμιν νὰ τραγῶσιν αὐτούς, καὶ οἱ ἐφοπλισταὶ τὸν ἠρωτικὸν καὶ τὴν καρτεροφυχίαν τοῦ ὑφίστασθαι τὰς ἀπὸ τοῦ ἐφοπλισμοῦ δασάνας, οἱ δανεισταὶ δὲ ἀπελπίζονται ἔχοντας ἄλλως ὤψιν τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἀγαθότητα των ὀφειλετῶν αὐτῶν, οἵτινες εὐπορούμενοι χρημάτων δὲν δυστροπέωσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν των ὑποχρεώσεων αὐτῶν.

ΣΤ'.

Οἱ Χαλκίται εἶναι εὐθυμοὶ, φιλότιμοι καὶ γενναῖοι, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ὅστις γεννᾶται μεταξὺ των κατὰ τὴν ἐφοπλίαν των μηχανῶν φιλέριδες. Βλέπει τις πολλὰκις ὁμιλον σουμεθυμούμενον καὶ μετ' ὀλίγον διαπληκτιζόμενον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, τὸ ὅποιον εἶναι μᾶλλον πολυδάσολον τοῦ ἐν Ῥόδῳ ἐπαρχικοῦ ἐμποροδικείου, ἐκδίδον τριπλάσιον ἀριθμὸν ἀποφάσεων. Πολλοὶ φέρουσιν ὡς κύριον ὄνομα τὰ ἐπίθετα των ἀγωνιστικῶν καὶ ἄλλα ἀήθη, οἷον Ἡρώδης, Ἐρωτόκριτος κτλ.

Πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ λιμένος ὑπάρχει παραλία ὁμαλὴ, ὅπου ἀνέλκουσι τὰ σπογγαλιευτικὰ πλοῖα κατὰ τὸν χειμῶνα, ἐξ ἧς ἀνελίσσεται ἢ θεὰ των δυτικῶν τῆς Ῥόδου ἀκτῶν. Τὴν θέσιν ταύτην ὠνόμασαν "Νέον Φάληρον", εὐφυῆς δὲ κερδοσκοπός, εἰς ἃν ἔδωσαν τὸ ἐπόνημα ἐνὸς των ἐν Σμύρνῃ τραπεζιτῶν, ἑπῆξαι ζύλινον παράπηγμα, τοῦ ὁποίου τὰς μὲν κρηπίδας περιτρέχει τὸ κύμα, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν ὁ ζύθος καὶ τὸ οἰνόπνευμα. Ἐκεῖ μεταβαίνει καὶ ἔσπεραν οἱ μὲν διὰ λέμβου οἱ δὲ διὰ ἑτρας, καὶ ἀφοῦ λουσῶσιν εἰς τὰ ἀνὰ μέσον των θράχων τῆς ἀκτῆς διαυγὴ ὕδατα, θερμαίνονται πίνοντες ῥακήν καὶ ζῶθον καὶ ἐσθιόντες ὀπτὸς ἰχθὺς καὶ καρκίνους. Πολλοὶ ὁμιλοὶ σχηματίζονται ἐν τῇ ἀκτῇ τοῦ "Νέου Φαλήρου" εὐθυμούμενοι, καὶ ἐπανέρχονται ἔδοντες εἰς τὴν πόλιν.

Ὅταν φθάσῃ πλοῖον ἐκ Ῥόδου φέρον λαγαρινὰ καὶ καρπούς, ἀπλήρωτος ἐπιρρίπτονται ἐπ' αὐτῶν, διότι ἡ νήσος οὐδὲν παράγει διὰ τὴν ἑλλειψὴν ὑδάτων. Ἦτο ἡ ἐποχὴ των καισῶν (θερικῶν), τὰ ὅποια ἀφθόνως παράγονται ἐν Ῥόδῳ, τοὺς δὲ εὐχόμεους καὶ ἡδέεις τοὺτους καρπούς κατέπινον ἀπλήρωτοι. Ἦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην γενομένη συγκομιδὴ τῆς κριθῆς δὲν ἦτο ἐνθαρρυντικῆ, οὐδέλλως ἐπιθεδαίνοσα τοῦ Πλινίου τὴν μαρτυρίαν. Οὐ μακρὰν τῆς πόλεως, μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀρχαίας κώμης, ὑπάρχει κοιλὰς πετρῶδης καλοῦμένη Πούταμος (ἴσως Ποταμός) κατάφυτος ὑπὸ συκῶν καὶ ἀμυγδαλῶν, πρὸς θορρὰν δὲ ἑτέρα θέσις καλοῦμένη Ζωγίτις, ἔνθα ἐφρυζούσθην ἀμπέλοι, ὅπου τὸ χῶμα συνεκρατῆθη διὰ λιθίνων περιφραγμάτων. Αἱ καλλιχομοὶ τῆς Χάλκης νεάνιδες πορεύονται ἐκεῖ καθ' ἑσπέραν, ὅπως ἀναπνεύσωσι τὴν ἑσπερινὴν αἴραν καὶ σὺλλέξωσιν ἐν καλαθίσκοις σῦκα καὶ σταφυλάς. Ἄλλ' ἡ ὁδὸς τοσοῦτον εἶναι ὀλισθηρὰ καὶ δύσβατος, ὥστε πρέπει νὰ προσέχη τις θαδίων μὴ πέσῃ κατὰ των πετρῶν. Ἐπειδὴ ἡ ἀμυγδαλὴ εὐδοκίμη, ἡδύναντο νὰ καλυφθῶσι πᾶσαι των ὀρέων αἱ κλιτύες διὰ τοῦ προσοδοφόρου τούτου δένδρου, ἐὰν οἱ δόντες των περιπλανώμενον αἰγῶν καὶ προσθάτον δὲν ἔτρωγον τὰ νεαρὰ φυτὰ· ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ τῆς γονιῆς χώρας ἀναδασάσεως ἤθελε θελτικωθῆ τὸ ἔδαφος καὶ ἤθειλον ἀναφανῆ ἴσως καὶ πηγάϊ ὑδάτων. Ἄλλ' οἱ κάτοικοι προτιμῶσι τὸν θούτορον, ὅστις τῇ ὄντι εἶναι ἡδύτατος, τῆς τοιαύτης γεωργικῆς μεταμορφώσεως, ὁ δὲ θέλων νὰ τρώγῃ σῦκα καὶ ἀμυγδαλα πρέπει νὰ ἐξοδέσῃ ὁλόκληρον περιουσίαν περιτελιζῶν μικρὸν τμῆμα γῆς, ὅπως φοτεῖται ὀλίγα σῦκα καὶ ἀμυγδαλάς.

Τὸ κλίμα τῆς νήσου εἶναι ὑγιέστατον, οἱ δὲ κάτοικοι εἶναι εὐασματῶν καὶ εὐρωτικοὶ φθάνοντες εἰς βίαν γῆρας, ἐκτός των μηχανικῶν οἵτινες γηράσκουσι πρόωρον. Εἰς ἱερὸς ἔζησαν ὑπὲρ τὰ 116 ἔτη διατηρῶν μέχρις ὀχάτων τὰς διανοητικὰς καὶ σωματικὰς του δυνάμεις, θαδίωσαν περὶ ἐπὶ ὄμο καὶ τρεῖς ὥρας τὰς δευτέρους καὶ ὀλισθηρὰς ὁδοὺς, ἀναγινώσκον ἀπταίστως ἀνευ διύπτρων καὶ τρώγων παξιμάδι. Μετὰ μεγάλης δυσκολίας κατόρθωσαν ὁ ἀρχιερεὺς νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ παραιτηθῆ τῆς λειτουργίας, θεωρήσαντα τὴν τοιαύτην ἀπαγύρευσιν ὡς παραγνώριστον τῆς νεανικῆς θερμότητος, ἧτις ἐκυκλοφόρει εἰς τὰς φλέβας του!

Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως εἰσὶ στεναὶ καὶ ἀνώμαλοι καὶ εἰς τινὰς μάλιστα δύναται νὰ θαδίωσι δύο ἄνθρωποι ἐκ παραλλήλων. Ἦ συμπύκνωσις αὐτῆ των οἰκιῶν προέρχεται ἐκ τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἔδαφους, ἐν ἧ ὁ σχηματισμὸς γηπέδου εἶναι δύσκολος καὶ πολυδάπανος, καὶ ἐκ τῆς τάσεως των κατοίκων νὰ συγκεντρῶνται παρὰ τὴν ἀγορὰν, μοινοῦν ἤρχισαν ἤδη κατανοῦντες τὸ ἀπὸ τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ φωτός ὄφελος, ἀναρριχόμενοι ὑψηλότερον περὶ τὸν εὐρύχωρον λιμένα, ὅστις εἶναι τῆς νήσου τὸ ἐγκαινώσιμα. Ἐὰν οἱ Χαλκίται ἦσαν μᾶλλον φιλόκαλοι καὶ ἡ Δημογεροντία δραστηριώτερα, ἡδύναντο ὁ λιμὴν νὰ κρηπιδωθῆ καὶ νὰ σχηματισθῆ ὠραία θέσις περιπάτου καὶ συγκεντρώσεως των κατοίκων ἀντὶ τῆς εὐεχέους ὕψους τοῦ θορβόρου ἐν ἧ ἑλέπει τις κολιόμενος τοὺς χοίρους καὶ τὸ αἶμα των σφαγιστῶν μαλίνον τὸν ἀέρα.

Ζ'.

Μετὰ εικοσαήμερον ἐν Χάλκῃ διαμονὴν ἀπήλθον διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀτμοπλοίου "ἢ Ροῦμελί", καταπελεύσαντες εἰς τὸν λιμένα μετὰ τὴν ὄσιν

τοῦ ἡλίου. Τὸ ἀτμοπλοῖον ἤρε τὴν ἄγκυραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον· ἡ θάλασσα ἦν γαληνία, ἡ δὲ σελήνη πληρωφὰς ἔλαμπεν εἰς τὸν ἀνέφελον οὐρανόν. Τὸ κύμα ἐβρουχάτο ἀρμονικῶς διασχίζομενον ὑπὸ τῆς πρῶρας τοῦ πλοίου, ἡ δὲ θέα τοῦ ὀρίζοντος διασκοπτομένη ὑπὸ των νήσων Χάλκης, Τήλου, Νισύρου καὶ Σύμης καὶ τῆς πρὸς νότον ἡμῶν ἐκτεινομένης Ῥόδου, ἦν γοητευτικωτάτη ὑπὸ τὸ γλυκὺ τῆς σελήνης φέγγος· Τὸ κατὰστρωμα τοῦ ἀτμοπλοίου ἦν ἤδη ἐλευθέρων ἐμπορευμάτων, ὥστε οἱ ὀλίγοι ἐπιβάται ἡδύναντο ἀνέτως ν' ἀπολαύσωσι τῆς ἡδύνης τοῦ πλοῦ, ὅστις δὲν διήρχετο πλεῖον των τριῶν ὡρῶν. Ἀμα τῇ ἑφ ἠκυροδολήσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύμης· ἐξῆλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐξεπλάγην ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς πόλεως, ἧτις ἐν θραξεί διασπῆματι χρόνου ἔλαθε μεγάλην ἀνάπτωσιν. Ὅ εἰς Σύμην εἰσαγόμενος πλοῦτος ἐκ τῆς σπογγαλιείας δὲν ἀνῆκει εἰς ἕξουσι κεφαλαίουχοο· ἐνταῦθα ἀφροντοῖσι τὰ κεφάλαια, καὶ αἱ σπογγαλιευτικαὶ ἐπιχειρήσεις πλουτοῖσι τοὺς κεφαλαίουχοοι, ἔχοντας σπουδαῖα ἐμπορικὰ καταστήματα εἰς πόλιν τῆς Εὐρώπης χώρας καὶ ἐν Ἀγγλίαι. Αἱ ἀπότομοι καὶ θραχυθῆδες ἀκταὶ ἐπληρώθησαν οἰκιῶν, ὁ δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ θόρυθος καὶ ἡ συμπίκνωσις τοῦ πληθυσμοῦ μαρτυροῦσι τὴν ἀκμὴν τῆς νήσου.

Ἐπιφυλασσόμενος ἄλλοτε νὰ γράψω πλεῖστερα περὶ τῆς νήσου ταύτης, ἧτις εἶναι ἡ ἀκμαϊότερα των νοτίων Σποράδων, κλείω τὴν παρούσαν διότι τὸ ἀτμοπλοῖον ἐτοιμάζεται πρὸς ἀπόπλουν καὶ ὁ πλοίαρχος, οὐ τινοῦς ἡ εὐγενεστάτη συμπεριφορά προσελκύει καὶ ἐπιθέματα καὶ ἐμπορεύματα ἐκ πάντων των λιμένων, εἰς οὖς προσεγγίζει, μετ' ὄλον τὸν πυρετώδη ἀνταγωνισμόν των τῶν αὐτῆν γραμμῆν ἐκτελούντων Ἀγγλικῶν ἀτμοπλοίων, διέταξε νὰ ἀρῆθῆ ἡ ἄγκυρα, ὅπως πλεύσῃ εἰς Ῥόδον, ἧτις μετὰ τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου ἐστίαδεν ὡς σάφαυροι ἐν τῇ κυανῇ θαλάσσει.

ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.

(Μετὰ εἰκόνας, ὄρα σελ. 277.)

ΥΠΑΡΧΟΥΣΙΝ ἄνθρωποι ἐν τῇ κόσμῳ, οἵτινες, ὡς αἱ πυκνοφύλλοι καὶ ὕψικομοι ὄρως, εὐρεῖαν ἀπλοῦσι τὴν σκίαν, καθίστανται δηλ. γνωστοὶ εἰς εὐρύτερον κύκλον ἀνθρώπων. Οἱ ἐπιφανεῖς οὗτοι θνητοὶ εἶτε ἕνεκα των περιστάσεων εἶτε ἕνεκα τῆς ἀτομικότητος αὐτῶν ἀναφαίνονται ὡς φωστῆρες ἢ ὡς λυχνία τηλαυγεῖς, φωτίζουσαι τὰ πέριξ. Τοιοῦτος ἀνὴρ ὑπῆρξεν ὁ Ἡλίας Τανταλίδης, οὐ τὴν εἰκόνα παραθέτομεν σήμερον. Δύο τινὰ συνέτεινον εἰς τὴν διάδοσιν τῆς φήμης τοῦ ἀνδρός· ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ κύκλος, ἐν ἧ ἔζη καὶ εἰργάσθη, ἡ βασιλεῖς των πόλεων, ἡ Κωνσταντινούπολις, ἐν ἧ τοσοῦτοι των ἡμετέρων ὁμογενῶν διατρίβουσι, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἔκτακτος αὐτοῦ εὐφροία, ἧτις ἀνύψωσεν αὐτὸν τοσοῦτον εἰς τὰ ὄμματα των συγχρόνων του. Ὅτι ὁ Ἡλίας Τανταλίδης ἦτο ἀνὴρ σοφός καὶ θαυὸς τῆς ἡμετέρας γλώσσης καὶ φιλολογίας γνώστης ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι παθὸν κατὰ τὸ 1845 ὑπὸ ἀμαυρώσεως καὶ τυφλῶς καταστάς, ὠρισθη καὶ ἐδέχθη ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα, ἐν ἔτει 1846, τὴν ἔδραν τοῦ καθηγητοῦ των Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ Θεολογικῇ Σχολῇ, ἐν ἧ ἐπὶ τριακον-

τασίαν, μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιτοχίας εἰδιόαιεν. Πᾶς ἄλλος, ἀπολέσας των ὀφθαλμῶν τὸ φῶς, ἤθειλεν ἀποσυρῆθῆ τῆς διδασκαλίας, ὅπως ἐν ἡσυγίᾳ καὶ ἀπομονώσει διέλεθῃ τὸν δυστυχῆ αὐτοῦ βίον· ὁ Τανταλίδης ὁμοίως δὲν παρεδόθη εἰς τὴν ἀπελπισίαν, δὲν ἀπεμονώθη, ἀλλὰ καὶ τυφλὸς ἠθέλησε νὰ φανῆ χρήσιμος εἰς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν καὶ ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑψηλέτου μετέδαινε τακτικῶς εἰς τὴν αἰθουσαν των παραδόσεων καὶ ἐδίδασκε. Σπάνιον ὄντως παράδειγμα ἰσχυρῆς θηλέσεως καὶ ἀξιοπαίνοι φιλοπονίας! Ὅ βίος ἦλος τοῦ διδασκάλου μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ δεινοῦ νοσήματος, ὑπῆρξε βίος λογίου καὶ σπουδαστοῦ. Γεννηθεῖς ἐν ἔτει 1818 ὁ Ἡλίας Τανταλίδης ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐσπούδαζε κατ' ἀρχάς ἐν τῇ πατριαρχικῇ τοῦ Γένους σχολῇ, εἶτα δὲ ἐν τῇ τῆς Ἐπικρήνης, ἐν ἧ ἐπὶ εἰσασίαν μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἠκολούθησεν ὀλα τὰ διδασκόμενα μαθήματα. Πρὸς συμπλήρωσιν των σπουδῶν του μετέβη εἰς τὴν ἀκμαζούσαν ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικὴν Σχολήν, καὶ καταρτιθεῖς ἄριστος φιλόλογος ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα προσεβλήθη παρὰ τοῦ δεινοῦ φιλολόγου καὶ ἀρίστου ἱατροῦ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ ὡς διδάσκαλος των τέκνων του, τὰ ὅποια ἐπὶ ἔκτακτιαν ὄλγην εἰδιόαιεν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης χρονολογεῖται ἡ μεγάλη ἀγάπη καὶ συμπάθεια των μελῶν τῆς σεβαστῆς ταύτης οἰκογενείας πρὸς τὸν διδάσκαλον αὐτῶν. Ἐν ἔτει 1840 ὁ Τανταλίδης, ἐπιθυμῶν νὰ ἀκροασθῆ καὶ ἀνοτέρων μαθημάτων, μετέβη εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ἐφοίτησεν εἰς τὸ πρὸ μικροῦ ἱδρυθὲν Πανεπιστήμιον, διακούσας ἐπὶ τρία ἔτη μαθήματα

ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ.

φιλοσοφικὰ καὶ φιλολογικὰ. Ἐπανακάμφας εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπεχείρησε τὴν ἐκδοσιν ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἧτις ὁμοίως δὲν ἐπραγματοποιήθη ὡς ἐκ τῆς ἐπιλήθους αὐτῆς ἀμαυρώσεως. Κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι διαμονὴν του ἡ ποιητικὴ αὐτοῦ φύσις ἐξήγηθη ἐτι μᾶλλον ἐπὶ τῇ θεᾷ των ἀμυγῶν λειψάνων τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνείας, τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ Θησεῖου, καὶ διὰ τῆς περιηγήσεως ἦν μετὰ λογίων φίλων ἐπε-

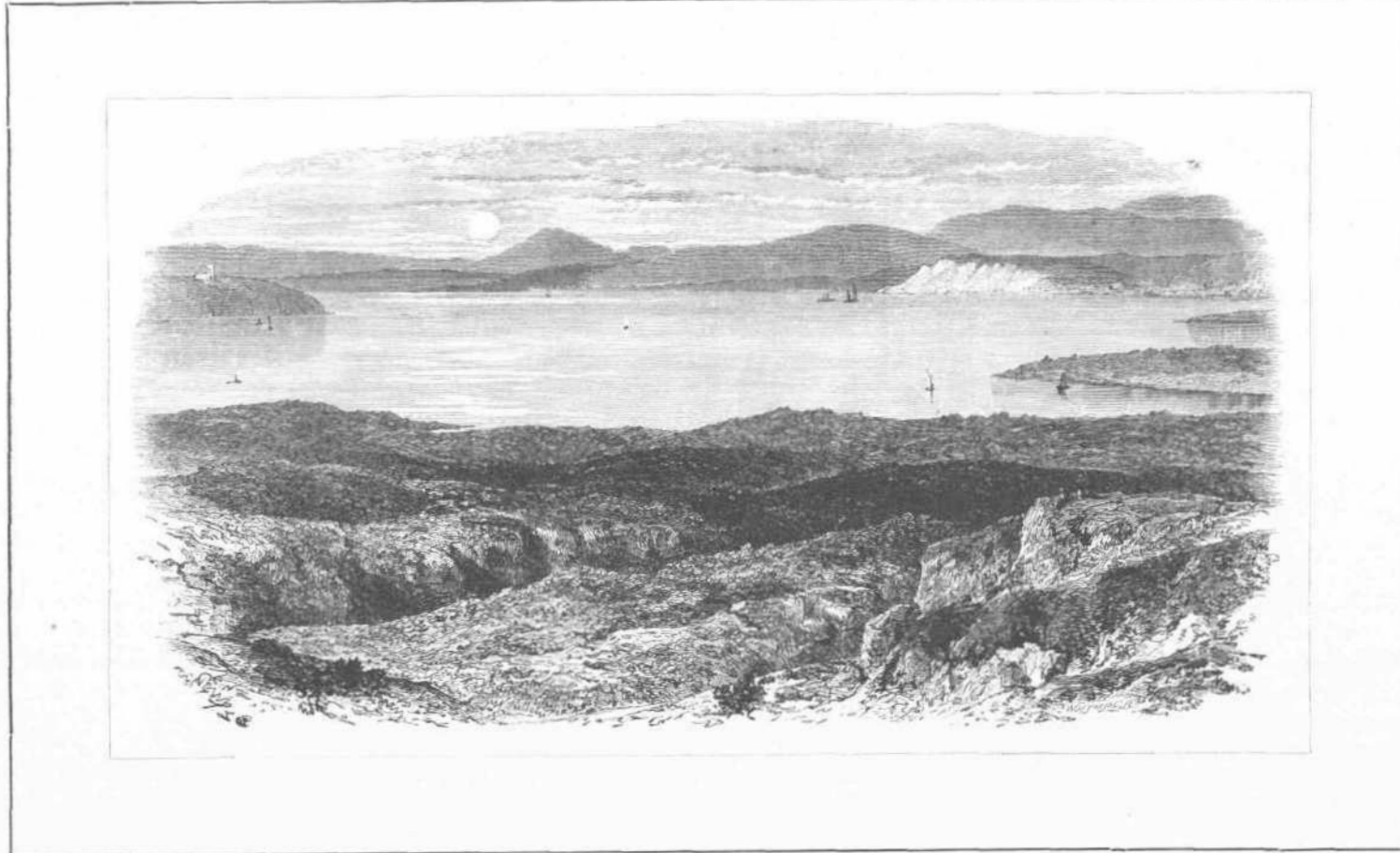
χειρήσεν ἀνά τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα. —

Εἰπωμεν ἤδη καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ Ἡλίας Τανταλίδου ὡς ποιητοῦ. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας μεγάλην ἡθδάνητο πρὸς τὴν ποίησιν κλίσιν καὶ ἀπλέτως ἀνεγίνωσκον ὅτι ποιητικόν ἔργον περιέπιπταν εἰς χεῖρας του. Ἐν Σμύρνῃ ἔτι σπουδάζων καὶ μόλις δεκαεξατῆς τῆν ἡλικίαν ἐξέδωκε τὸ πρῶτον αὐτοῦ ποιητικόν ἔργον, τὴν "Ὁδὴν εἰς τὸν Μάϊον", ποίημα κάπως ἄσθενὲς καὶ προϊδόν τὴν μικρὰν τοῦ γράψαντος αὐτὸ ἡλικίαν. Ἀλλὰ εἰκοσαετῆς γενόμενος ἐξέδωκε τὰ "Παίγνια" αὐτοῦ, δι' ὧν εὐθὺς κατέλαβε σπουδαίαν ἐν τῇ Παρνασσῷ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος θέσιν. Ἐν τοῖς "Παίγνοις" διαλάμπει ἡ ἔκτακτος αὐτοῦ εὐφροία καὶ ἡ μεγάλη πρὸς τὸ στιχομετρεῖν εὐχέρεια. Τρίτον αὐτοῦ ποιητικόν ἔργον εἶναι τὰ "Ἰδιωτικὰ στιχομετρηματα", ἐκδοθέντα ἐν ἔτει 1860 ἐν Τεργεστῇ. Ἐν τοῖς στιχομετρηματι τούτοις ὁ Τανταλίδης μετεχειρίσθη τὸ πρῶτον τὴν καθαρεύουσαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετὰ πολλῆς ἐπιδειξιότητος. Ἐτερον αὐτοῦ ποιητικόν ἔργον, διακρινόμενον διὰ τὴν χάριν καὶ τὴν ὀρθοπέσιαν, εἶναι ἡ συλλογὴ ἄσματιν, ἦν ἐξέδωκεν ἐν Ἀθήναις μετὰ μουσικῶν σημειῶν χάριν τῆς σπουδάζουσης νεολαίας. Τὸ ἀριστούργημά του ὁμοίως μένουσι τὰ "Παίγνια", τὰ ὅποια καὶ κατέστησαν δημοτικώτατα. Τίς δὲν γνωρίζει τὸ εὐφρεῖς ἐκεῖνο ποίημα, τὸ ὅποιον ἀρχίζει οὕτως·

"Ἦ κεράτσα Κρουσταλλένια
ἔχει γινῶσι σὰν κουκούτσι . . ."

ἢ τὸ ἕτερον·

"Χθεσινᾶ μου κουρελάκια,
τρελοκρίτσα ἀκόμη . . ."

Ο ΚΟΛΠΟΣ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ
φωτιζόμενος ὑπὸ τοῦ δύνοντος ἡλίου.

Ἐκ τῶν εἰς πεζὸν λόγον συγγραφῶν τοῦ Ἡλίου Τανταλίδου μνησίαι ἀξία εἶναι ἡ βιογραφία τοῦ Σπεράνου Καραθεοδωρῆ, ἣν συνέταξε κατ' ἐντολὴν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Διὰ τῆς βιογραφίας ταύτης ἔθεσε μνημεῖον περιφανὲς εἰς τὸν φίλον καὶ προστάτην αὐτοῦ, τὸν ἕξοχον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἰατρὸν.

Ἐν ἔτει 1876 ὁ Ἡλίας Τανταλίδης παθὼν ἐξ ὀξείας περιτονιτικῆς ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἡλικίᾳ 58 ἐτῶν, μέγα πένθος ἀφείκε εἰς πάντας τοὺς γνωρίσαντας αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ διδασκθέντας, οἷτινες εὐγνωμόνως θέλωσι διατηρῆσαι τὴν μνήμην τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἀγαθοῦ διδασκάλου αὐτῶν, τοῦ ἐργασθέντος μετὰ ἀπαραιτήτου ζήλου ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας.

Ο ΚΟΛΠΟΣ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΥΟΝΤΟΣ ΗΛΙΟΥ.

(Μετὰ εἰκόνας, ἕρα σελ. 277.)

ΔΙΚΑΙΩΣ ἐξύμνησαν καὶ περιηγητὰὶ καὶ ποιητὰὶ τὴν δύναμι τὴν ἡλίου ἐν τῇ Ἀττικῇ. Οὐδέεις δύναται πράγματι νὰ σχηματίσῃ ἰδεάν περί τῆς λαμπρότητος τῆς δύσεως, ἐὰν δὲν ἑθαύμασεν αὐτὴν ἰδίως ὀφθαλμοῖς. Ἡ ἄλλή φύσις ἀποκτᾷ τὴν ἡμερὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς συνάμα· ὁ δὴν ἥλιος φαίνεται, κατὰ τὴν λαμπρὰν εἰκόνα τοῦ Βύρωνος, ὡς θηήσκων ἦρως. Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι, ἡ θάλασσα λαμβάνουσι τὸν ἀμίμητον ἰόχρον χρωματικόν, ὃν οὐδέμια γραφίς δύναται νὰ μεταδώσῃ. Ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου ἡ φύσις εἶναι ὄντως μαγευτικὴ, ἐκεῖ ὅπου ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἑαυτὸν αἰωρούμενον ὑπεράνω τῆς μικροπρεπείας καὶ καταιγίστου τῶν ἐπιγείων καὶ ἀναγκάζεται, ὅσον ὄπαδός καὶ ἂν ἦναι τῶν σκεπτικῶν, νὰ θαυμάσῃ τὴν παντοδύναμον τοῦ Πλάτου χεῖρα, εἶναι ὁ κόλπος τῆς Σαλαμίνας, φωτιζόμενος ὑπὸ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τοῦ δύοντος ἡλίου καὶ βεχόμενος τὸν ἄσπασμον τοῦ ἀστέρους τῆς ἡμέρας. Ἰσχυμένους τὴν εἰς πᾶν λόφον ἐν τῇ θέσει Δαφνίου παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ ἔχον ἀπέναντι αὐτοῦ τὸν ἐνδοξόν τῆς Σαλαμίνας κόλπον, δὲν δύναται ἡ νὰ πληροῦται ἐνθουσιασμῷ καὶ βαθυτάτῳ θρησκευτικῷ αἰσθηματός. Βλέπει ἐνώπιόν του τὴν νῆσον Σαλαμίνα μὲ τὰς δύο πετρώδεις ὄρεινὰς κορυφὰς τῆς, βλέπει πρὸ τῶν ποδῶν του τὸ εἰς αἰεὶ ἀξιωματικόν ἄλμυρον πεδίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 480 πρ. Χρ. συνεκροτήθη ἡ ναυμαχία μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ περσικοῦ στόλου, καθ' ἣν τὰ ἑλληνικὰ ἔπλα ἤρασαν λαμπρὰν νίκην.

Ἡ ἔκτασις τῆς νήσου Σαλαμίνας δὲν εἶναι μεγάλη, μόλις 90 τετραγ. χιλιομέτρων· τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι πετρώδες καὶ μάλλον ἄγονον, ἀλλ' ἡ ἐλαία καὶ ἡ ἀμπέλος θαυμασίως ἐπιτυγχάνουσι. Ἐν χρόνις παναρχαῖος ἡ νῆσος ἀπέτελλε ἀνεξάρτητον κράτος ὑπὸ τὴν ἔδουσιαν βασιλείῳ ἐκ τοῦ γένους τῶν Αἰακιδῶν. Μετὰ ταῦτα ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Μεγαρέων, παρ' ὧν κατέκτησαν αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὸν Σόλωνα. Ἐν ἔτει 318 πρ. Χρ. κατέλαβον αὐτὴν οἱ Μακεδόνες, ἀλλ' ὁ Ἄρατος παρέδωκεν αὐτὴν τῷ 229 πάλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, οἷτινες ἀπέδωξαν πάντας τοὺς κατοίκους πρὸς τιμωρίαν τῆς ἀποστασίας τῶν καὶ δίνεσαν τὰς γαίας εἰς Ἀθηναίους πολίτας. Λέγεται δὲ ἡ ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Σαλαμίνας ἐκεῖ ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς τῆς νήσου παραλίᾳ· μετ' οὐ πολὺ

ὄμως ἡ ἀρχαία αὐτὴ πόλις ἐγκαταλείφθη, καὶ ἐκτίσθη νέα πόλις, Σαλαμίς, ἐν τῇ κέντρῳ σχεδὸν τῆς νήσου, ἔνθα καὶ σώζονται σήμερον ἐκ τῆς ἀρχαίας πόλεως τὸ ἄμυρον πεδίον καὶ ἔχει 4000 χιλιάδας κατοίκων, ἀνήκει δὲ εἰς τὸν νομόν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας· ὁ λιμὴν τῆς πόλεως εἶναι ἀσφαλέστατος, ἀλλὰ δὲν προσορμίζονται εἰς αὐτὸν ἢ μικρὰ μόνον πλοῖα, διότι τὸ ἔμπροσθεν τῆς νήσου δὲν εἶναι σπουδαῖον. Ἐπὶ τῆς νήσου κεῖται καὶ ἡ μονὴ τῆς Φανερωμένης, ἣς εἰκόνα ἐδημοσίευσεν ὁ ἔσπερος ἐν τῇ α'. αὐτοῦ τόμῳ.

Η ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ.

Ὑπό Σπ. I. K.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ λέγεται τὸ ἄλγος ἧτις ὁ πόντος, ὅστις γεννᾶται ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ διατρίβοντος ἐκ τοῦ διακαοῦς πόθου τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδου. Ἡ νοσταλγία εἶναι πάθημα, οὐ τίς τὴν ἐπιδρασεὶ οὐδέ ὁ μάλλον ἀνάλητος καὶ ψυχρὸς τὴν καρδίαν δύναται ὄλως νὰ διαφύγῃ.

Ἡ γενετέρα γῆ τοσαύτην κέκτικται τὴν ἐλκυστικὴν δύναμιν, ὥστε καὶ ἂν ὁ τόπος εἰς ὃν ὁ ἀποδημῶν μετέβῃ ἔχῃ καλλονὰς πολλὰ πλείονας τῶν τῆς πατρίδος του, καὶ ἂν παρὲξ αὐτῇ εὐχερέστερα τὰ μέσα πρὸς ἀπόλαυσιν βίου ἀνευτεώτερον, καὶ οὕτω, μηδὰ μὲν εὐχαριστούμενος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἰς τὰ ὑπὸ τῆς ξένης χώρας ἐπιδημιούμενον ἀγαθὰ, κυριεύεται ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς εἰς τὴν πατρίαν γῆν ἐπανόδου, καίτοι ἀκαλλῆ καὶ ἄγονον ὄσαν· μάλιστα δὲ καθ' ἂ παρατρήσει καὶ ὁ Ἰούλιος Σίμων ἐν τῇ περὶ "Καθήκοντος" συγγράμματι αὐτοῦ, ὅσον ἀγνοωτέρα καὶ πνευστέρα εἶναι ἡ πατρίς, ὅσῳ τραχύτερος καὶ ἐπιπικνότερος εἶναι ὁ βίος τῶν ἐν ἐξέῃ οἰκούμενων, τοσοῦτον μάλλον ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ αὐτὴν, ὥς ἂν ἦθελεν ἡ θεοῖα Πρόνοια νὰ οὐχί τὰς ἡδονὰς τῆς πατρίδος (Κεφ. 3, 2).

Συγκριντικωτάτη ἄμα δὲ καὶ διδασκαλικώτατη εἶναι ἡ ἀπάντησις τοῦ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν Καλυψίω, ὅταν αὐτὴν, ἀναγκασμένη ὑπὸ τῆς ἀνωτάτης τοῦ Διὸς διαταγῆς ν' ἀφήσῃ εἰς αὐτὸν ἐλευθέρῳ τὴν ἀπὸ τῆς νήσου αὐτῆς ἀναχώρησιν, προσεπάθει διὰ τῶν ἑαυτῆς θεληγῶρων, τῆς ἐπαγγελίας τῆς ἀθανασίας καὶ τοῦ φόδου τῶν μελλόντων νέων πατριωτικῶν νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τοῦ σκοποῦ του.

Ἐπιπῶν, τῇ λέγει ἡ θεὰ, θέλεις Διογενὲς Ἀερετιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ν' ἀναχωρήσῃς ἐντευθεὶν εἰς τὴν πατρίδα σου; ἔστο, καλὸν σου κατευόδιον! Πλὴν ἐὰν ἐγνωρίζῃς τὸ πλῆθος τῶν δεινοπαθημάτων ὅσα ἐπιφυλάττει σοὶ ἡ μοῖρα σου νὰ πάθῃς πρὶν ἢ φθάσῃς εἰς τὴν πατρίαν γῆν, ἄλλα ἔθιμα, ἄλλα εἰδέματα καὶ ἄλλα φρονήματα. Μάτην θὰ ἔστρεψῃς κῦκλῳ τὸ θέλημα ἵνα ἴδῃς τὸ ἐλκῶν τὴν συμπαθείαν του, τὸ εὐφραῖνον τὴν καρδίαν του· τὰ πάντα τούναντιον ἀνωϊστικῶς αὐτὸν ὡς ἀλλότρια καὶ ἀντίθετα εἰς τὸν ἔθνικόν χαρακτήρα του. Ἐν τοιαύτῃ ἀναρᾷ καὶ ἐκτόσῳ οὕτως εἰπεῖν θέσει διατελῶν νομίζει ἑαυτὸν οἰνεὶ μεταβληγμένον ἐν τοῖς συστατικῶς αὐτοῦ στοιχείοις· καὶ αὐτὸ ἐστὶ τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα ἐν αὐτῷ.

Ἀπαντῶν εἰς ταῦτα ὁ πολυμήτης Ὀδυσσεὺς λέγει τῇ θεᾷ· "Πόντια θεὰ, μὴ μ' ὀργισθῆς διὰ

τοῦτο. Γινώσκω κάλλιστα καὶ ἐγὼ αὐτὸς πόσον κατωτέρα σοῦ εἶναι ἡ φρόνιμις καὶ γνωστικὴ Πηγελόπῃ μου, διότι ἐκείνη μὲν εἶναι ὀνητῆ, οὐ δὲ ἀθάνατος καὶ ἀγήρω· πλὴν καὶ οὕτω θέλω καὶ ἀδικαίεπτως ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαυθῶμαι εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ νὰ ἴδω τὴν ποθεῖν ἡ ἐκείνην ἡμέραν τῆς ἐπανόδου μου.

Ἄλλὰ καὶ ὡς ἐθέλω καὶ ἐέλδομαι ἦματα πάντα Οἰκαδὲ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι."

Ἐὰν δὲ τις τῶν θεῶν θέλῃ νὰ μὲ κατασυντρέψῃ καὶ πάλιν κατὰ τὸν διάπλου, θὰ ὑποστώ καὶ τοῦτο μετὰ τῆς συνήθους μοι καρτερίας. Πολλὰ ἔπαθον καὶ πολλὰ ἔδρασαν ἐμὰ ἐν τῇ τῇ θάλασσῃ καὶ τῇ πολέμῳ· ὄθεν μετὰ τὸ αὐτὸ δεινοπαθήματα ἔστω καὶ τοῦτο."

Ἀπορρίψας λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς πάντα τὰ ὑπὸ τῆς θεᾶς προσφερόμενα ἀγαθὰ μετ' αὐτῆς ἐστὶ τῆς ἀθανασίας, προστίμητος μάλλον νὰ ἐκτεβῇ εἰς νέους καὶ θεβαίους, ὡς ὑπὸ τῆς θεᾶς προλεγόμενος, κινδύνους ἢ ν' ἀποτραπῆ τῆς σταθερᾶς ἐκείνης καὶ ἀμεταβλήτου ἀφοσίωσιν, ἣν ἐνέπνευσεν αὐτῷ ὁ πόθος τῆς εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν μικρὰν ἐκείνην καὶ ἔρηρᾳ νήσον τῆς Ἰθάκης, ἐπανόδου του.

Οὔτω εὐλόγητος ἠθέλησεν ὁ θεοὺς αἰοῦδὸς νὰ παραστήσῃ τὴν εἰς τὴν πατρίδα προσκόλλησιν τοῦ ἀνθρώπου, οἰαδῆποσθε καὶ ἂν ἦ αὐτῆ. Καὶ τὸ αἰσθημα τοῦτο δὲν ἐπικρατεῖ παρὰ μόνους τοὺς πεπολιτισμένους· καὶ αὐτοὶ ἐστὶ οἱ ἄγριοι, οἱ οἰκῶν κτηνῶν ἐν τῇ γενεθλίᾳ γῆ διούστες, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ γένους αἰσθημάτων. Ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν περιηγητῶν παραδείγματα ἀγρίων μετενεχθέντων εἰς τὴν Εὐρώπῃν, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ ἀποδράσαντων καὶ ἐπανελθόντων εἰς τὰς ἀγρίας ἐκεῖνας καὶ ἐρήμους χώρας, ἐν αἷς ἐγεννήθησαν.

Ὁ λόγος τοῦ τοιοῦτου φαινομένου φυσικὸς, καὶ τὴν φύσιν οὐδεμίαν δύναμις δύναται νὰ κατατρέψῃ. Πλὴν τὸν γένεον, τῶν οἰκειῶν καὶ φίλων, μεθ' ὧν ὁ ἄνθρωπος συνδέεται ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἡλικίας, πλὴν τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων σχέσεων, ὧς ἡλικιωμένους συνάπτει μετὰ τῆς κοινωνίας, ἐν ἣ ἐγεννήθη, συνοικεῖται καὶ συνταύτιζεταὶ οὕτως εἰπεῖν καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ ἑαυτοῦ, μετ' αὐτῶν τῶν ἀπὸ τῆς θρησκευτικῆς αὐτοῦ ἡλικίας περιστοιχιζόντων αὐτὸν ἀψύχων ὄντων. Αἱ παιδιᾶδες, οἱ λόφοι, αἱ κοιλάδες, τὰ ὄρη, ἡ θάλασσα, ἐὰν ἔτυχον ὧν ἐκ τῶν παραφίλων, θεωροῦνται ὑπ' αὐτὸ τοῦ ἄλλοι καλοὶ φίλοι, εὐφραίνοντες αὐτὸν ἐν τῇ ὄψει, ἐξεγείροντες τὴν ἀπὸ τῶν κακῶν τοῦ βίου χαλαρωθεῖσαν φαντασίαν του, καὶ διασευδίζοντες τὰ ζοφερὰ τῆς μελαγχολίας νέψῃ τὰ καλύπτοντα ἐνίοτε τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, δυνατὸν δ' εἰπεῖν ὅτι ἡ μετὰ τῶν ἀψύχων τούτων σχέσις εἶναι ζωηρότερα καὶ αὐτῆς τῆς μετὰ τῶν ἀνθρώπων, διότι οὗτοι μὲν πιθανὸν ποτε νὰ τὸν παρεπίκρανον, ἐκείνα δὲ οὐδὰμῶς. Πάντα ταῦτα λοιπὸν εἶναι θεσμοὶ συνδέοντες ἀδιαρρήτως τὸν ἄνθρωπον μετὰ τῆς γενεθλίας γῆς.

Εἰς τὸν ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ διατρίβοντα πᾶν τούναντιον συμβαίνει. Τὰ πάντα εἶναι εἰς αὐτὸν ξένα καὶ ἀγνωρίστα· ὁ οὐρανός, ἡ γῆ, τὰ δένδρα, οἱ ἄνθρωποι· ἄλλῃ γλώσσα, ἄλλο τοῦχρον θρησκευμα, ἄλλα ἔθιμα, ἄλλα ἔθιμα, ἄλλα αἰσθηματα καὶ ἄλλα φρονήματα. Μάτην θὰ ἔστρεψῃς κῦκλῳ τὸ θέλημα ἵνα ἴδῃς τὸ ἐλκῶν τὴν συμπαθείαν του, τὸ εὐφραῖνον τὴν καρδίαν του· τὰ πάντα τούναντιον ἀνωϊστικῶς αὐτὸν ὡς ἀλλότρια καὶ ἀντίθετα εἰς τὸν ἔθνικόν χαρακτήρα του. Ἐν τοιαύτῃ ἀναρᾷ καὶ ἐκτόσῳ οὕτως εἰπεῖν θέσει διατελῶν νομίζει ἑαυτὸν οἰνεὶ μεταβληγμένον ἐν τοῖς συστατικῶς αὐτοῦ στοιχείοις· καὶ αὐτὸ ἐστὶ τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα ἐν αὐτῷ.

Ἐάν τις τῶν θεῶν θέλῃ νὰ μὲ κατασυντρέψῃ καὶ πάλιν κατὰ τὸν διάπλου, θὰ ὑποστώ καὶ τοῦτο μετὰ τῆς συνήθους μοι καρτερίας. Πολλὰ ἔπαθον καὶ πολλὰ ἔδρασαν ἐμὰ ἐν τῇ τῇ θάλασσῃ καὶ τῇ πολέμῳ· ὄθεν μετὰ τὸ αὐτὸ δεινοπαθήματα ἔστω καὶ τοῦτο."

χαλαροῦται. Εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ναὸν τῆς ξένης ἐκείνης χώρας δὲν αἰσθάνεται τὸν σεβασμὸν ἐκεῖνον, ὃν ἠσθάνετο εἰσερχόμενος εἰς τὸν Ναὸν τῆς πατρίδος του, ἐν ᾧ εἶχε συνεθίσσει ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας νὰ συμπροσέυχῃται μετὰ τῶν συμπολιτῶν του. Μὴ ἀκούων ἐν τῇ ἰδίᾳ γλώσσῃ τὰς πρὸς τὸν Θεὸν ἀναπαρομύνας εὐχὰς καὶ ἱμνωδίας, οὐδεμίαν σχεδὸν αἰσθάνεται ἐν αὐτῷ πνευματικῇ συγκινήσει. Αἱ ἡμέραι τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν εορτῶν, καθ' ἃς οἱ ἱθαγενεῖς ἀγάλλονται καὶ εὐφραίνονται, παρέρχονται ὑπ' αὐτοῦ σχεδὸν ἀπαρητήτοι, εἰ δὲ καὶ εἰλικυον ὁπωσοῦν τὴν προσοχὴν του τὰ περὶ αὐτοῦ γενόμενα, λυπηρὴν τούναντιον καὶ μελαγχολίαν εἰς αὐτὸν ἐμποιοῦσιν, ἀναμνησθέντων τῶν ἐν τῇ πατρίδι του κατὰ τὰς αὐτὰς ἐκεῖνας ἡμέρας γενομένων.

Καὶ διαρκούσης μὲν τῆς ἐργασίας, περὶ ἣν ὁ ξένος ἐκεῖνος ἀσχολεῖται, τὸ πάθος ὁπωσοῦν κατανεύεται ὑπὸ τῆς ἐργασίας αὐτῆς διασευδίζομενος, ἐπεναρρομένης ὅμως τῆς ἡμερίας ἐν τῇ ἀπομονώσει, τὸ πάθος ἐστὶ ζωηρότερον ἐξαιριστικόν. Ἡ φαντασία ἀναπαύσασθαι αὐτῷ ὡς ἐν εἰκόني ζωηρᾷ πάντα τὰ τῆς πατρίδος, ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν κατέλιπε τὸν φίλον ἔδαφον. Ἀναμνηστικὴ τῶν ἀγρῶν, ἔνθα μετὰ τῶν ὀμηλικῶν του συνέλεγεν ἀνήθη καὶ ὀπωρίας, τῶν θράχαν, ἐφ' οἷς παῖς ἐστὶ ὢν ἀνεργητῶν, τῶν αἰσθημάτων καὶ οὐκίμων δένδρων, ὡς ὃν τὴν οἰκίαν πολλάκις ἀνεπαύθη κεκτηκῶς ὑπὸ τῆς ὀδοπορίας καὶ τοῦ καύσωνος, τῆς ἀπεραντοῦ καὶ κυανοχρόου θαλάσσης, ἣς ἡ θεὰ ἔτερπε τὴν ὄρασιν καὶ ἀνεβίβασε τὸν νοῦν εἰς τὸ ἄπειρον, τὸν ἄλιτεων ἐκείνων ἀκτῶν, ἔνθα τὸ θέρος λουόμενος ἐδρόσισε τὰ μέλη του. Ἀναμνησκόμενος πρὸ πάντων τῆς πατρίδος οἰκίας, τῶν γένεων, τῶν οἰκειῶν καὶ φίλων, μεθ' ὧν ὑπὸ τὴν στέγην αὐτῆς συντηρηθῆναι, καὶ πᾶσαι αὐταὶ αἱ ἀναμνήσεις δέξονται τὸ πάθος, καὶ παράγουσι τὴν μελαγχολίαν ἐκείνην, ἣς ἡμέρα καὶ κατὰ μικρὸν ἐνδίδεται νὰ καταστῇ νόσημα σπουδαῖον συνεπιφέρων ἐνίοτε ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ὑπάρχουσι παραδείγματα ἀνθρώπων, οἷτινες καταλήφθησαν ἐπὶ τοσοῦτον ὑπὸ τῆς νοσταλγίας, ὥστε περιπεσόντες εἰς μαρασμὸν ἀπέλωσαν ἐπὶ τέλος προφῶρος τὴν ζωὴν. Τὸ τοιοῦτο δὲν συμβαίνει θεβαίως τοσοῦτον συχνὰ, ἀδυνατῶ ὅμως νὰ πιστεύσω, ὅτι ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐκ τῶν ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ βιοούντων μὴ ἐπηρεαζόμενος κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἦτοον ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς νοσταλγίας, τοῦ διακαοῦς ὄθου τοῦ πόθου τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδου καὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς γλυκειᾶς ἐκείνης ἡμέρας, ἣν ὁ Ὀμηρος ἀποκαλεῖ "νόστιμον ἦμαρ".

Εἶναι ἀξία σημειώσεως ἡ μετὰπτωσις τῆς λέξεως νόστιμον εἰς τὸ σημαίνει παρὰ τοῖς σημερινῶς Ἕλλησι τὸ ἠδὺ καὶ εὐάρεστον εἰς τὴν γεῦσιν ἰδίως, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ εἰς τὴν ὄρασιν. Καὶ ἡ μετὰπτωσις αὕτη οὐδὲν ἔχει τὸ ἀλλόκοτον. Γλυκεῖα καὶ εὐφρόνους εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ ἡμέρα τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδου, δυνατὸν δ' εἰπεῖν καὶ ἡ μάλλον εὐτυχῆς τῆς ζωῆς του ἡμέρα.

Ὁ γέρον Χρῆσης, ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος, ἱκετεύων τοὺς Ἄρετας καὶ λοιποὺς Δαναοὺς ν' ἀπολύσωσι τὴν ὑπ' αὐτῶν αἰχμάλωτισθεῖσαν κόρην του, τὴν καλλιπάρειον Χρυσήδα, ὅπως κινήσῃ μάλλον αὐτοὺς εἰς οἶκτον, μετὰ τῆς εὐχῆς τοῦ ἐκπορθησῇ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, εὐχεταὶ αὐτοῖς καὶ τὴν ἐστὶ ἐκφρασματικώτερον εὐχὴν νὰ ἐπιστρέψωσι καλὰ εἰς τὴν πατρίδα των·

"Ἰμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλόμπετα ὄμματ' ἕζοντες Ἐκπέρασι Πριάμοιο πόλιν, εὐ δ' Ὀἰκαδ' ἰδέσθαι."

Η ΒΑΣΙΛΛΗ.

Ἰστορικὴ μελέτη.

(Μετὰ εἰκόνας, ἕρα σελ. 281.)

Ἡ πρώτη πράξις τῆς μεγάλης γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως ὑπῆρξεν ἡ καταδράσις τῆς Βασιλλῆς, τῆς ἀπαισίας ἐκείνης εἰρατῆς, πρὸς τὴν ὁποίαν συνεδούστο τσοῦταῖς φρικώδεις ἀναμνήσεις τῆς τυραννίας βασιλέων καὶ ὑπουργῶν τῆς Γαλλίας. Ἡ πράξις αὕτη διήγειρε καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπῃν εἰλικρινῶς ἐνθουσιασμὸν, ὅστις ὅμως τάχιστα πάλιν ἡμαυρώθη διὰ τῆς αἰματηρᾶς πολιτείας τῶν διεπόντων τὰ τῆς Ἐπαναστάσεως. Λέγεται δὲ ἡ σημερινὴ γαλλικὴ Κυβέρνησις σκέπτεται ν' ἀναγείρῃ πάλιν τὴν Βασιλλῆν, ὅπως παρουσιάσῃ αὐτὴν ὡς κόσμημα τῆς πρωτεύουσῆς ἐν ἔτει 1889, ὅτε πρόκειται νὰ εορτασθῇ ἡ ἑκατονταετηρίς τῆς γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἡ καταδράσις Βασιλλῆ πολλὰ εἶδε κατὰ τὴν μακρὰν αὐτῆς ὑπαρξίαν καὶ πολλὰ ἠδύνατο νὰ μᾶς διηγήθῃ. Ἄντ' αὐτῆς ἀναφέρει πολλά ἐνδιαφέροντα ὁ Linguet ἐν τοῖς ἐκδόθεσιν αὐτοῦ "Ἀπομνημονεύμασι περὶ τῆς Βασιλλῆς", βιβλίῳ πολλοῦ λόγου ἀξίῳ. Ὁ Linguet ἐγεννήθη ἐν Rheims τῆς Γαλλίας ἐν ἔτει 1736. Μετὰ τὴν ἀποπεράσασθαι τὸν σπουδῶν αὐτοῦ διάφορα ἐπεχειρήσεν ἔργα, καὶ διαφόρους κατέλαβε θέσεις· ὑπῆρξεν ὑπασιπότης καὶ ἰδιαιτέρος γραμματεὺς τοῦ πρίγκηπος Beauvau, ἔμπορος μεταξίνων ὑφασμάτων ἐν Λυών, δραματικὸς ποιητῆς, ἱστορικός, νομοδιδάσκαλος, φιλοσοφικῶν διατριβῶν συγγραφεὺς καὶ τέλος δικηγόρος ἐν Παρισίῳ. Κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπέτυχε πολὺ ὡς δικηγόρος, διότι ἀναλαβὼν τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἱππότη De la Barre δὲν κατόρθωσε νὰ τὸν σώσῃ, ἂν καὶ ὀυστυχῆς ἱππότης δὲν ἐκατηγορεῖτο ὂν ἄλλο ἔγκλημα ἢ διότι συναντήσας καθ' ὁδὸν λιτανεῖαν καπουκίον δὲν ἀπεκαλύφθη. Τοῦτο συνέβαινεν ἐν ἔτει 1766 ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα ἔξω ὁ Ρουσσὸ καὶ ὁ Βολταίρος! Κατόπιν ὄμως ὁ Linguet ἀπέκτησε μεγάλην φήμην, καὶ ἐλέγετο περὶ αὐτοῦ ὅτι μετὰ τὸν ἑκατὸν ἐκέρδιζεν ἐκάστοτε τὰς ἐνενηκόντα. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἠρέσκετο ὁ εὐτράπελος καὶ εὐφῶν ἀνὴρ ἔνθα ὁ περιηγητῆς δύναται νὰ μελετήσῃ ὡς ἐν ἀνοικτῇ βιβλίῳ, εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς Ἀγορᾶς, ἣν παριστᾷ ἡ παρατελειωμένη εἰκὼν. Ἐν τῇ ὁδοῦ ταύτῃ, τῇ κεντρικώτερᾳ τῆς ἀρχαίας Πομπηίας αἱ οἰκίαι εἶναι στεναὶ καὶ μικραὶ, ἔχουσι μικρὰς κλίμακας λιθίνους, καὶ πλησίον τῶν οἰκιῶν τούτων ὑφ' ὄντων κίονες μεγαλοπρεπεῖς, ἀποδεικνύοντες πόσον οἱ ἀρχαῖοι, καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Ἕλληνας, ἐφρόντιζον περὶ τῆς ὅσον ἐνεστὶν ἀξιοπρεπεστερᾶς οἰκοδομῆς ναῶν καὶ δημοσίων καταστημάτων, παραβλέποντες τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν τὴν ἀνάπασιν· ἄλλως τε ὁ βίος τῶν ἀρχαίων ἦτο μάλλον δημόσιος καὶ ὅταν ὁ ἀρχαῖος Ἕλληνας ἢ Ῥωμαῖος δέμενε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἴτε ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἴτε ἐν τῇ βουλευτηρίῳ ἢ ἐν τῇ πρυτανείῳ καὶ τῇ θεάτρῳ, ὀλίγον ἔστενωχωρεῖτο ἂν τὸ ἐσπέρας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ μικρὸν οἰκία του, ἔνθα ἐζητεῖ μόνον μικρὰν γωνίαν νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν ὕπνον.

Καὶ ἐν τῇ Βασιλλῇ διαμύων δὲν εἶχεν ἀπολέσει τὴν εὐθυμίαν του· ἡμέραν τινὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κελλίον του ἀνὴρ ἀγνωστός αὐτῷ· "Τίς

Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝ ΠΟΜΠΗΙΑΙ.

Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1789.

εἶσαι; ἤρωτησεν ὁ Linguet. — "Εἶμαι ὁ κουρεὺς τῆς Βασίλλης. — "Αἱ φίλε μου, εἶπεν ὁ Linguet, ἔπρεπε πρό πολλοῦ νὰ τὴν εἶχες κούρευσε!"

Καίτοι ὑπὸ τῶν ἰδριάνων τῆς μοναρχίας ἔνεκα τῶν ἐπαναστατικῶν αὐτοῦ ἀρχῶν φυλακισθεὶς ὁ Linguet περιέπεσε καὶ εἰς τῶν ἐπαναστατικῶν τὴν δυσμένειαν, διότι ἐτόλμησε νὰ ὑπερασπισθῆ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ τὸν Τιβέριον καὶ τοὺς Ἰησοῦτας. Ἐν ἔτει 1794 συνελήφθη ὡς προταθὲς νὰ ὑπερασπισθῆ τὸν ὑπόδικον βασιλέα καὶ ὡς τολμῆσας νὰ συκοφαντήσῃ τὸν ἄρτον. Δὲν τῆ ἐπατήρησεν νὰ ὑπερασπισθῆ κατὰ τὴν δίκην τοῦ ὀργισθεὶς ἀνεφώνησεν: "Οὗτοι δὲν εἶναι δικασταί, ἀλλὰ τίγρεις." Τὸν Ἰούνιον 1794 ἔπεσον ἡ κεφαλὴ τοῦ διὰ τῆς λαμητηρίου ἀκριβοῦς ἓνα μῆνα πρὶν ἢ πέσῃ ἡ κεφαλὴ τοῦ πανισχύρου Ῥοβεσπιέρρου.

Ἡ Βασίλλη ἦτο οἰκοδόμημα περιβαλλόμενον ὑπὸ ὀκτώ πύργων· οἱ δύο πρώτοι πύργοι, ὁ τοῦ θησαυροφυλακίου καὶ ὁ τοῦ ναύσταυρου, εἶχον ἀνεγερθῆ ἐπὶ Καρόλου τοῦ Ε'. ἐν ἔτει 1370. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων πύργων ἦσαν ἡ ὁδός, ἡ ἀπὸ τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου φέρουσα εἰς τὴν πόλιν. Κατὰ τὸ 1383 διέταξε Κάρολος ὁ Στ' τὴν ἀνεγερσὶν τῶν λοιπῶν ἑξ πύργων, ὡς ἦνωσε διὰ τείχος ἐνέα ποδῶν πάχους καὶ οὐς περιέβαλε διὰ τάφρου 25 ποδῶν βάθους. Κατὰ τὸν 16 αἰῶνα προστέθησαν καὶ ἄλλα ὀχυρώματα. Ἡ εἰσοδὸς τῆς Βασίλλης εὐρίσκειτο εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου. Ἀνοθεὶ τῆς πρώτης πύλης ὑπῆρχεν ὀπλοθήκη, ἐν δὲ τῇ πρώτῃ ἐξωτερικῇ ἀλλῇ ὑπῆρχον οἱ στρατώνες καὶ οἱ σταβλοὶ τοῦ φρουράρχου. Διὰ ἐτέρας πύλης καὶ κρεμαστῆς γεφύρας εἰσῆρχετο τὴν εἰς δευτέραν ἀλλῆν, ἐν ἣ εὐρίσκειτο ἡ κατοικία τοῦ φρουράρχου καὶ τὰ μαγειρεία. Ἡ ἀλλὴ αὕτη ἐκοσμήθη διὰ δεινῶν ἱσοστασιῶν. Ἡ ἐσωτερικὴ ἀλλὴ ἦτο τὸνναντίον τῆς εὐρυτάτης ἀπὸ ὑψηλῶν πύργων καὶ σκοτεινῶν τοίχων· ἡ ἀλλὴ αὕτη εἶχε μῆκος 200 ποδῶν καὶ πλάτος 72. Εἰς τὸ θάλασς τῆς ἀλλῆς ἔκειτο μέγα οἰκοδόμημα, τὸ ὅποιον ἀνήγειρεν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. διὰ τὸς ἀξιωματικούς. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἐκτραποῦντο ἐπίσημοι τινες φυλακισμένοι· ἐν αὐτῇ εὐρίσκειτο καὶ ἡ αἰθουσα τῆς συνδιασκέψεως καὶ ἡ βιβλιοθήκη.

Οἱ φυλακισμένοι ὤφειλον νὰ κάμωσι τὸν περιπάτον των μόνον ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἐσωτερικῇ ἀλλῇ, πρότερον ἐπιτρέπετο αὐτοῖς νὰ περιπατήσωσι καὶ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπάλλεων. Εἰς ἕκαστον φυλακισμένον παρεχωρεῖτο μία μόνον ὄρα διαμονῆς ἐν τῇ ἀλλῇ, μεθ' ἧ ἔρχετο ἡ σειρά τοῦ ἄλλου. Ἡ διαμονὴ ἐν τῇ μελαγχολικῇ ταύτῃ ἀλλῇ καθίστατο χειροτέρα καὶ διότι τὸ βλέμμα τοῦ φυλακισμένου δὲν ἔβλεπεν ἢ μικρὰ σιδηρόφρακτα παράθουρα καὶ τὸ μέγα ὀρολόγιον, τὸ ὅποιον τῆ ἐνέφανε τὰς ζεφεράς τῆς φυλακιστέως του ὄρας. Ὅσακις διέβαινε διὰ τῆς ἀλλῆς ἔξενος τις ἢ ὑπάλληλος τις, ὁ φρουρῶν σκοπὸς ἐφώναζε τῆ φυλακισμένῃ "Εἰς τὸ κελλὶον!" καὶ οὗτος ἔπρεπεν ἀμέσως ν' ἀποσπασθῆ εἰς σκοτεινὸν τὸ δωμάτιον τῆς ἀλλῆς μέχρι οὗ διεβλήῃ ὁ ἔξενος. Ὅσακις ὁ φρουράρχος παρήθετε γεῦμα εἰς φίλους του ἢ ἔξενους, ἡ διακοπὴ αὐτῆ τοῦ περιπάτου τῶν φυλακισμένων συχνότατα συνέβαινε. Παράδοξον ἦτο ὅτι ἐπιτρέπετο τοῖς φυλακισμένοις νὰ ἐπισκέπτονται ἀμοιβαίως καὶ νὰ δέχωνται καὶ ἐξωτερικὰς ἐπισκέψεις. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν πολλάκις εἰς συμβάματα ἐλαφρᾶς φύσεως, περὶ ὧν ποιεῖται μείαν ἡ ἱστορία· ὅτι ἕως ὑπῆρχον ἐν τῇ Βασίλλῃ κλωβία σιδηρὰ καὶ κρύπτει, ἐν ἣ ἐθάπτοντο ζῶντα τὰ θύματα καὶ ἄλλα τοιαῦτα βασανιστήρια, τοῦτο οὐδὲλως ἀπεδείχθη οὔτε

μετὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῆς, ὅτε ἐγένετο λεπτομερῆς ἔρευνα πάντων τῶν κελλίων, τῶν ἀποθηκῶν καὶ τῶν παρεστημάτων. Ἰαῶς ὁ Λουδοβίκος ΙΑ', ὅστις ἦτο βασιλεὺς αἰμοβόρος καὶ ἀσπλαγχνος, εἶχε τοιαύτας κρύπτας ἐν τῇ Βασίλλῃ, ὅπου ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι κρατῶν φυλακισμένον τὸν πρίγκηπα Ἀρμανιά, εἶχε διατάξει νὰ τῆ κατασκευάσῃ μικρὸν κελλὶον ἐν σχήματι ἀνεστραμμένου κώνου, ἔνθα διέμεναν ὁ δουτοχὺς ἀκίνητος, καὶ πρὸς ἀναφυχὴν διὰ μόνον τῆς ἐβδομάδος ἠλευθεροῦτο ἐπὶ στιγμὴν τῆς θασανιστικῆς ἐκείνης θέσεως, ὅπως ραβδιόβη ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ φρουράρχου· πρὸς τοῦτους καὶ ἔκαστον μῆνα τῆ ἀφῆρουντο δύο ὀδόντες. Ἐν χρόνῳ μεταγενεστέροις οὐδὲν τῶν ἀποστραπειῶν τούτων θασανιστηρίων ἀναφέρεται ἐν τῇ Βασίλλῃ.

Ὅμοιότης ἡ διαμονὴ ἐν τῇ εἰρκτῇ ταύτῃ δὲν ἦτο εὐχάριτος, διότι οἱ πύργοι καὶ οἱ τοῖχοι ἐνέκρανον πολλὰ τὰ φρικώδη, πολλὰ τὰ ζεφερά. Ὑπῆρχον κελλία κείμενα 19 πόδας ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς αὐλῆς καὶ 5 πόδας ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐπὶ τῆς ἀφῆρουντο· τὰ κελλία ταῦτα δὲν εἶχον ἄλληλῃ ὀπὴν ἢ στενὸν φάντωμα (πολιμιστραν) πρὸς τὴν ἀφῆρουν. Ἄνευ φωτός, ἀνευ αἵματος, κείμενοι ἐν τῆ ὑγρῇ θορόφῃ τοῦ δάφρους οἱ ἐπὶ πολὺν χρόνον κατάδικοι ἐγένοντο ταχέως θύματα θεαίου θανάτου. Κυρίως ὄμως τὰ ὑπόγεια ταῦτα κελλία ἐχρησίμευον πρὸς ἐκφροσίνων τῶν δυστρόπων, οἵτινες μὴ ὑποφέροντες τὰς θασάνους προεβίοντο τοὺς συνενοῦχοι των. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπῆρχεν ἐν τῇ Βασίλλῃ καὶ ἰδιαιτέρω δωματίον, ἐν ᾗ ἦσαν ἐκτεθειμένα τὰ διάφορα θασανιστήρια ὄργανα. Ἐκτὸς τῶν ὑπογείων εἰρκτῶν ὑπῆρχον καὶ δωματῖα διὰ τοὺς κρατουμένους εἰς τὸ ἀνάταν τὸ πάτωμα, ὅπου ὁ καὶ σὺν τὸν θέρους ἦτο ἀφορτῶς· τὰ κρατικτῆρια ταῦτα ὀμοίωζον τὰ γνωστὰ "μουλόθδυνα κελλία" τῆς Βενετίας. Ἐνοεῖται ὅτι αἱ θύραι καὶ τὰ παράθουρα ἦσαν στερωτάτα καὶ ὀσάκις ἠνοιγόνητο ἡ ἐκλείοντο ἐξέπεμπον κρότον ἀπαίσιον. Κατὰ θετικὰς πληροφορίες ἐκίστη θύρα τῶν κελλίων καὶ τῶν πύργων εἶχε ἐν κλειδῶν· ἐπομένως διὰ δύο θύρας κλειούσας πέντε κελλία ἀπῆρουντο 80 κλειδῶν, ὡς ὤφειλον οἱ δεσμοφύλακες νὰ περιάγωσιν ἐν χερσὶν ὀσάκις ἐπρόκειτο νὰ ποιήσωσι τὴν τακτικὴν ἐπίσκεψίν των. Οἱ δεσμοφύλακες οὗτοι ἦσαν καὶ τὰ μόνα εὐσπλαγχνα πλάσματα ἐντὸς τῆς Βασίλλης· αὐτοὶ ἤρχοντο εἰς ἄμμεσον πρὸς τοὺς φυλακισμένους συνάφειαν, αὐτοὶ ἤρχοντο τὰ παράνομα των, καὶ ἐπειδὴ ἐν γένει ἐλαττωμένον ὀλίγον μισθὸν καὶ διήγον βίον δουτοχῆ, ἦσαν καὶ προθυμότεροι εἰς ἐξυπηρέτησιν τῶν φυλακισμένων, τοσούτω μᾶλλον, καθ' ὅσον ἠγνόνον τίνες ἐξ αὐτῶν θὰ κατεδικάζοντο εἰς θάνατον καὶ τίνες ἀπαλασσύμενοι τῆς ποινῆς θὰ ἀπέκταν πάλιν τιμὰς καὶ ἀξιώματα. Ἐπειδὴ δὲ οἱ δεσμοφύλακες ἐλάμβανον ὅτι ἐπερίσσειεν ἐκ τῆς τραπεζῆς τῶν φυλακισμένων, εἶχον ἄμμεσον συμφέρον νὰ παρατίθωνται αὐτοῖς τροφῇ καθαρᾷ καὶ θρηπτικῇ. Πολλάκις οἱ δεσμοφύλακες, διὰ νὰ λάθωσιν αὐτὴν τὴν θέσιν, ἠναγκάζοντο νὰ δωροδοκῶσιν ἰσχυρόν τι πρόσωπον. Ἐν γένει δὲ οὐδέμία θέσις εἶδοτο ἐν τῇ Βασίλλῃ ἀνευ δωροδοκίας. Ὅ τελευταῖος φρουράρχος τῆς Βασίλλης, Launay, ἐξηγήρασαν ἀκριβῶς τὴν θέσιν του, ἦτις ὄμως εἶχε μισθὸν 60 χιλ. φράγκων καὶ ἔτος.

Ὁ ἄνω μνημονεὺς Linguet περιγράφει διὰ τῶν μελανωτέρων χρωμάτων τὸν διοργανισμὸν τῆς Βασίλλης, ἣν ὀνομάζει τὴν εἰδεχθεστέραν ἐπινοήσιν τῆς τυραννίαις· οὔτε αἱ εἰρκταὶ τῆς ἀρχαιότητος, ὡς τὸ "οὗς τοῦ Διονύσου", οὔτε ἡ φυλακὴ τῶν Ἐπατά πύργων ἐν

Κωνσταντινουπόλει, δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς αὐτῆν.

Ἐκεῖ τοῦλάχιστον ὑπῆρχεν εἶδος δικαιοσύνης· ἀλλ' εἰς τὴν Βασίλλῃ ἐρίπτοντο τὰ θύματα διὰ "ἐσφραγισμένης διαταγῆς" (lettre de cachet) καὶ ἐπὶ μῆνας ὅλους διετέλουσαν ὡς ὑπόδικοι· πολλάκις οὐδὲ ἐγένετο ἡ δίκη. Μέρη μέρος τῶν πολιτικῶν κατὰδικῶν ἐφυλακίζοντο ὅπως μὴ εἰσαχθῶσιν εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ὅπου θὰ ἤθωθοντο. Ἡ διάρκεια τῆς προφυλακιστέως ἐξηρτάτο ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ὑπουργῶν του. Συνέβαινε πολλάκις ἄπλοιο ὑπόδικοι νὰ χαρακτηρίζοντο πολιτικοὶ κατάδικοι κατὰ τὸ δοκοῦν τῶν ἰσχυρῶν.

Τὴν 14 Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1789 ἐκυριεύθη ἡ Βασίλλη ἐξ ἐφῆδου ὑπὸ κατ' αὐτῆς ἐφορήσαντος ὄχλου, ὅστις ἐν τῇ πρώτῃ ἐξέβη καὶ χαρᾶ τὸν διὰ τὴν Ἐπαναστάσιν, ἠβέλησεν ἰδίαις χερσὶ νὰ καταδαφίσῃ τὸ ἴδρυμα τοῦτο τῆς τυραννίας. Τὴν ἐφοδὸν ταύτην κατὰ τῆς Βασίλλης παριστά ἡ παρατεθειμένη εἰκὼν. Πλὴν οὐχὶ μόνον ἄνδρες καὶ γυναῖκες τοῦ λαοῦ εἰσῆρχον ἐντὸς τῶν αὐλῶν τῆς Βασίλλης κραυγάζοντες καὶ τὰ πάντα καταρρίπτοντες, ἀλλὰ καὶ στρατιῶται τῆς φρουρᾶς τῶν Παρισίων, ἔχοντες ὀδηγοὺς τοὺς δεκαεῖς καὶ λοχίας των ἔλαθον μέρος εἰς τὴν ἐφοδὸν. Ἄφ' οὗ ἐκυριεύθη ἡ γεφυρα καὶ οἱ ἐπαναστάται εἰσῆλθον εἰς τὰς δύο αὐλὰς, ἤρξατο ἐκ μέρους τῆς φρουρᾶς ὁ πυροβολισμὸς· λυσσοῦδες ἀπήνησαν οἱ ἐπαναστάται, μέχρις οὗ ἐξ ἐνός τῶν παραθῶρων ἐφάνη ἡ λευκὴ σημαία, σημειῶν ὅτι ἡ φρουρὰ κατέθετε τὰ ὅπλα. Οἱ ὄροι περὶ παραδόςσεως ἐγένοντο δεκτοὶ καὶ ὁ ἀλαλάζων ὄχλος ἐχύθη ὡς χεῖμαρος εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς εἰρκτῆς, συνέλαβε τοὺς φυλακισμένους ἀπομάχους, ἔθρουσε τὰ ἐπιπλα ἐν τοῖς δωματίοις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἠλευθερώσεν ὅλους τοὺς φυλακισμένους. Τραγικὸν θάνατον ὑπέστη κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ φρουράρχος Launay. Οὗτος πρὸ τῆς παραδόςσεως ἐπεριβῆ ν' ἀνατινάξῃ εἰς τὸν αἶρα τὴν πυριτιδαποθήκην τῆς Βασίλλης, ἀλλὰ παρεμποδίσθη ὑπὸ δύο ὑπαξιωματικῶν. Ὅτε δὲ εἰσέβαλεν ὁ ὄχλος εἰς τὴν εἰρκτὴν ἠβέλησε νὰ φωνεύσῃ τὸν φρουράρχον διὰ ἐυλίηνος βλάβου· πλὴν ἐκωλύθη εἰς τοῦτο, καὶ ὁ φρουράρχος ὑπὸ ἰσχυρὰν συνοδείαν ἀπεστάλη εἰς τὸ δημαρχεῖον. Ἄλλὰ καθ' ὅδον ὁ ματωδὸς ὄχλος κατῴρθωσε νὰ τὸν ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν φρολασόντων αὐτόν· τὸν ἐριφειο χαμαὶ καὶ ἤρξατο ἐπιτιθέμενος κατ' αὐτοῦ διὰ ἐψῶν, διὰ λογῶν καὶ κοντακίων. Τέλος τῆ ἀπέκοψαν τὴν κεφαλήν διὰ ἐψῶν, ἐπειδὴ ὄμως τὸ ἐψῶν δὲν ἦτο ἀρκούντως κοπετόν, εὐρόν που μάχιαν κρεμώλου καὶ τὸν ἐσφαζαν ὡς ἀρνίον. Ἐκτὸς τοῦ φρικώδους τούτου φόνου ὁ λαὸς δὲν ἐδεθῆλωση ἀλλως τὴν νίκην του· τοῖς φυλακισμένοις ἐδόθη χάρις καὶ τοῦτο τῆ προτάσει τοῦ ὑπολοχαγοῦ Ἡλία (Elie), ὅστις ὑπῆρξεν ὁ κύριος ἦρωας κατὰ τὴν ἐφοδὸν τῆς Βασίλλης.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Βασίλλῃ κρατουμένων δὲν ὕψηθε ποτὲ μέγας· κατὰ τὴν ἄλωσιν ἑπτὰ ἦσαν μόνον οἱ ἐν αὐτῇ κρατούμενοι, ἐν οἷς καὶ ὁ γέρον Ταβερνιέ, ὅστις ἐνόμιζε πάντοτε ὅτι βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἦτο ὁ φυλακιστὴς αὐτὸν Λουδοβίκος ὁ ΙΕ', ὅστις πρὸ 15 ἔλων ἑτῶν εἶχε ἀποθάνει.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας διετάχθη ἡ καταδαφίσις τοῦ μισθοῦ οἰκοδομημάτων· ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα εὐρεῖα πκαεῖα εὐρίσκειτο ἐν τῇ θέσει, ἣν κατεῖχεν ἡ Βασίλλη μὲ τὰ σκοτεινὰ αὐτῆς τεῖχη καὶ τοὺς ζεφερούς τῆς πύργου, καὶ ἐν τῇ πλατείᾳ ταύτῃ ὁ λαὸς τῶν Παρισίων ἐώρασαν ἐν ἔσπεροι καὶ χοροὶς δημοτελῆ πανήγυριν.

Ἐν τῇ ἐπομένῃ ἄρθρῳ θέλομεν ἀναφέρει

περὶ τῶν ἐπισημοτέρων προσώπων, τὰ ὅποια διέμειναν ἐπὶ τὴν χρόνον ἐν τῇ Βασίλλῃ.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Α'. ΤΗΙ ΛΙΘΕΡΙΑΙ.

Πρὸς τί, νεᾶνις τρυφερά,
Ἄρωματα ἐκχύνεις;
Κανείς δὲν σ' ἐνοεῖ!
Πρὸς τί, πρὸς τί, εἰπέ μοι,
Ἐπιλάσθεις νὰ καλλύνης;
Βάσανος μείρα σὲ φθονεῖ,
Μὴ ἡ βιάσῃς ἐνεργήσῃ.
Καὶ θαυστερόν σοι κεναῖ
Κακεντρέχεις καὶ φθονεραί!

Πρὸς τί, πρὸς τί, σοὶ λέγω,
Ὅ προσφιλεῖς νεᾶνις,
Ποιητικὰς ἐμπνεύσεις
Πλήρεις μελαγχολίας;
Διότι κ' ἐγὼ ἄλλοτε
(Κ' εἶναι μικρὸν τὸ ἄλλοτε!)
Σκληρῶς παρεγνωρίστην
Ἰπὸ τῆς κοινωνίας!

Ἐρρώτω, ὦ μελίρριπτε
Ποιητικὴ νεανίσι!
Τὰ βόδια τῆς ποιήσεως·
Νεότης, πλοῦτος, καλλονή!
Εἴθεθα πάντες ὄνειρα
Τῆς ἐπαράτου πλάνης.
Φαῖ! σκόληκτος τοῦ σὺμπαντος,
Καὶ μὴ τὸ ληθμονεῖς.

Σίγα, καλὴ μου ἀδελφὴ,
Μὴ ψάλλεις τῶρα πλέον.
Ἡ ἄνοιξις πενηθεῖ.
Τὸ θέρος θὰ προβάλλῃ,
Μὲ προσφιλεῖς θὰ ἐνωθῇ.
Τότε πρῆπει νὰ ψάλλῃς,
Ἀβρὰ ἡγεμονίσι.

Β'. Ο ΤΟΛΜΩΝ ΝΙΚΑΙ.
Μῦθος.

Ζῶα τέσσαρα, εἰς ἵππος,
Πρόβατον καὶ βοῦς καὶ ὄνος,
Ἐπιχείρησαν πορείαν
Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χειμῶνος.
Πανταχόθεν ἐρημία.
Πανταχόθεν ξηρασία.
Οὔτε φύλλον, οὔτε πῶα
Διὰ τὰ πτωχὰ τὰ ζῶα.
Κ' ἐπροχώρουν κούρασμένα,
Διψασμένα, πεινασμένα.
Ἄφνης βλέπουσι μακρόθεν
Πράσινον ἀγρὸν, ὀπίθεν
Πυκνὸν χρόνον ἀφθονία
Φαιδρῶς τοῖς προσμεϊδία.
Οἱ πτωχοὶ μὲς ὀδοίποροι,
Τὸν ἀγρὸν αὐτὸν ἰδόντες
Ἐπροχώρησαν πηδῶντες,
Καὶ ὁ νοῦς αὐτῶν ἠπόρει,

Ἄν ἦτο πραγματικῶτος,
Ἡ τῆς τύχης ματαιότης.
Ἐπετάχονα τὸ θέμα.
Κ' ἐπληόασαν ἔς τὸ κτήμα.
Ὁ, ἀπάτη πλὴν μεγάλη!
Βαθὺς λάκκος περιβάλλει
Τὸν εὐλογημένον γῶρον,
Καὶ τὸν γῶρον τὸν συνόρων
Φράκτες ἐσσεφ πυκνός,
Πάντα κλείων ἀπηνός.
Ἐκεῖ ἵσταται καὶ νεὸς
Χωρικός τις Ῥωμαλέος,
Ῥάβδον ἐχγονόρον κρατῶν
Καὶ τὰ ζῶα ἀπειλῶν.
Τὶ νὰ κάμουν τῶρ ἐκείνα;
Τοῖς ἐκόπη καὶ ἡ πεῖνα,
Καὶ τὸ πρόβατον ὁ τρώμος
Ἀπαλίθωσ' ἀποτόμως.
Τρέμων ἵσταται κ' ὁ βοῦς,
Καὶ τοῦ ἵππου νῦν ὁ ποῦς
Δὲν τολμᾷ νὰ προχωρήσῃ,
Μὴ ἡ βιάσῃς ἐνεργήσῃ.
Πλὴν ὁ ὄνος παρεσθός,
Οὐδὲ κἄν πολλὸ σκεφθεῖς,
Εἰσπηδᾷ εἰς τὴν στιγμὴν,
Καὶ τῆς βιάσῃς ἀντικρούσει
Τὴν ἀκαθῆκτον ὄρμην.
Ὅργισθεῖς ὁ χωρικός,
Καὶ τὴν βιάσῃς τὸ ὑψώνων
Τύπτει ὡς μανιακός
Τὸν ἀθάβη τούτου ὄνον.

Δὲν πτοεῖται πλὴν ὁ ὄνος,
Δὲν τὸν ἀποτρέπ' ὁ πόνος.
Μετὰ θάρρους προχωρεῖ
Καὶ τῶν χρότων θεωρεῖ
Τὴν εὐπρόσδεκτον σωρείαν.
Φθάς δ' ἐκεῖ μ' ἀλαζονείαν
Ἀνορθῶν τὴν κεφαλὴν του,
Καὶ ὑψώνων τὴν φωνὴν του
Πρὸς τοὺς τρεῖς συντρόφους λέγει·
"Μάθετε τὸ φουκαϊκά,
Ἐφίλο, εἰς τὸν κόσμον τούτου
Ὅτω φθάσει τις εἰς πλοῦτον
Καὶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν.
"Ὁ τολμῶν ἀεὶ νικᾷ."

Σ.
Νεαρά Ἑλληγίσι.
ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ.
Διήγημα ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.
Γ.
Ἐπιπέσειν τὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου ὄρανον, ὅταν οὐρανὸς ἰδοὺνται ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς αἰετὸς οὐρανὸν ἰδοὺνται ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς αἰετὸς οὐρανὸν ἰδοὺνται ἀπὸ τῆς γῆς.

ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ.

Ἐπιπέσειν τὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου ὄρανον, ὅταν οὐρανὸς ἰδοὺνται ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς αἰετὸς οὐρανὸν ἰδοὺνται ἀπὸ τῆς γῆς, ὡς αἰετὸς οὐρανὸν ἰδοὺνται ἀπὸ τῆς γῆς.

ταύτην, ἔθεσε μόνον ὡς ὄρον νὰ μὴ ἐκλέγῃ ἐγὼ τὰ ἀναγνώσματά μου. Ἡ Ἐππῆ ἐπρεπε νὰ τὰ ἐκλέγῃ καὶ νὰ μοὶ κάμη τὴν ἀνάγνωσιν.

Ἐπειδὴ ὁ ἰατρός· καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ κόρη σου δὲν θὰ τέρπηται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν θιβλίον, πραγματευομένων περὶ τοῦ ἔμπτου τοῦ σιδήρου ἢ περὶ νοσημάτων. Ὅλίγα συγγράμματα περὶ φρενοσλαβείας θὰ ἠδύοντο νὰ σὲ φέρωσιν εἰς τὸ φρενοκομεῖον.

Ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν ἀποστρέφεται περισσώτερον ἢ νὰ βλέπῃ τοὺς ἄσθενεις τοῦ ἀναγινώσκοντας καὶ μελετῶντας ἰατρικὰ συγγράμματα. Ἐδῶκε τῇ Ἐππῇ ῤητάς ὀδηγίας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν θιβλίων.

Ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν ἀποστρέφεται περισσώτερον ἢ νὰ βλέπῃ τοὺς ἄσθενεις τοῦ ἀναγινώσκοντας καὶ μελετῶντας ἰατρικὰ συγγράμματα. Ἐδῶκε τῇ Ἐππῇ ῤητάς ὀδηγίας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν θιβλίων.

Ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν ἀποστρέφεται περισσώτερον ἢ νὰ βλέπῃ τοὺς ἄσθενεις τοῦ ἀναγινώσκοντας καὶ μελετῶντας ἰατρικὰ συγγράμματα. Ἐδῶκε τῇ Ἐππῇ ῤητάς ὀδηγίας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν θιβλίων.

Ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν ἀποστρέφεται περισσώτερον ἢ νὰ βλέπῃ τοὺς ἄσθενεις τοῦ ἀναγινώσκοντας καὶ μελετῶντας ἰατρικὰ συγγράμματα. Ἐδῶκε τῇ Ἐππῇ ῤητάς ὀδηγίας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν θιβλίων.

Ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν ἀποστρέφεται περισσώτερον ἢ νὰ βλέπῃ τοὺς ἄσθενεις τοῦ ἀναγινώσκοντας καὶ μελετῶντας ἰατρικὰ συγγράμματα. Ἐδῶκε τῇ Ἐππῇ ῤητάς ὀδηγίας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν θιβλίων.

Ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν ἀποστρέφεται περισσώτερον ἢ νὰ βλέπῃ τοὺς ἄσθενεις τοῦ ἀναγινώσκοντας καὶ μελετῶντας ἰατρικὰ συγγράμματα. Ἐδῶκε τῇ Ἐππῇ ῤητάς ὀδηγίας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν θιβλίων.

τήρουν μετά προσοχής τούς νέους, ἀλλ' οὐδὲν ἐδίεσκον τὸ ὑποπτον. Ἡ Ἐπιτη δὲν μοι ἐφραίνετο πολὺ εὐθυμος· ἀλλ' εἶναι δυνατόν ὃ ἄνθρωπος νὰ ᾖ πάντοτε εὐθυμος· Καὶ ἡ καλὴ μου σύζυγος εἶχε στιγμαὶς μελαγχολίας.

Ἐμὴ ἀγαπήσαμιν ὀλίγα περὶ τῶν ὑποθέσεων· ὃ Θωμαῆς ἦτο ἐνήμερος εἰς τὰ ἔργα, διότι εἶναι νέος πρακτικὸς, ἐν τῷ ὄθῳ, ἔχων κλίαν πρὸς ἔργα διανοητικά, δὲν δύναται ν' ἀφοσιωθῇ εἰς τὴν ἐργασίαν ψυχῆς τε καὶ αἰσμάτων.

Δ.

Ἡ ἐπίσκοπος αὐτῆ ἐπανελέσθη ἔκτοτε κατὰ ἑβδομάδα. Ὁ Στάμφορδ καὶ ἡ Ἐπιτη συνεβάζον πολλάκις κατὰ τοὺς περιπτώτους μας. Ὁ Ὀυῆος καὶ ἡ Μύρα συνδιετέγοντο συχνά, καὶ ὁ Θωμαῆς ὀμίλει μετ' ἐμοῦ. Πῶς θὰ τελειώσῃ τὸ πρᾶγμα;

Ἡ ἀ. Ἰουνίου ἦτο ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς Ἐπιτης καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτο Σάββατον. Ἡ Ἐπιτη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐφαλε τὸ ἄσπασμα τῆς μητρός της καὶ ἐφαινότο εὐθυμοτέρα ἢ ἄλλοτε (ἴδρα τὴν εἰκόνα). Καὶ ἐγὼ εἶμαι καλὰ καὶ ἐλπίζω ὅτι παρήλθε πλέον ἡ ἀδισθησία. Ὁ ἱατρὸς μοι εἶπεν ὅτι ἀν δὲν παρουσιασθῶσι κακὰ συμπτώματα δὲ ἀνοηθῶ μετὰ μίαν ἢ δύο ἑβδομάδας νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν ἐργασίαν μου. Ἡ ἰδέα μου εἶναι ὅτι τώρα εἶμαι ἐντελὸς καλὰ. Εἶπον τῷ Στάμφορδ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ ἱατροῦ ἐν τῷ συνεβαδίζομεν ἄνθρωποι. Ὁ Στάμφορδ εἶχεν ἀποχωρισθῆ τῶν ἄλλων καὶ μετ' ἀνεζήτησεν ἠγνόνον τὴν αἰτίαν.

— Θέλει νὰ μοι εἴπῃ τις περὶ τῆς Ἐπιτης; εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, καὶ ἡ παλαιὰ μου ὑπόψια ἐπανήρχετο.

Ἄλλ' ἀντὶ τὰ μετ' ὁμιλίῃ περὶ τῆς θυγατρὸς μου, ἤρατο λέγων περὶ τῆς ἀδυστάτης ὑποθέσεως, περὶ τῆς κλοπῆς.

— Νομίζετε, μετ' ἠρώτησεν, ὅτι εἶσθε ἀρκούντως καλὰ, ὥστε νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν κλαπέτων χαρτονομισμάτων;

— Καὶ τὰ χαρτονομίσματα καὶ τὸ χρηματοικιδιῶτον, τῆ ἀπεκρίθη, εἶναι οἱ δύο ἐφιάλται μου, καὶ προσπαθῶ νὰ τὰ ληρμονήρω.

— Δὲν νομίζετε καλλίτερον νὰ ἐρευνηθῇ ἡ ὑπόθεσις; Δὲν σκεπτικίζετε ν' ἀφίετε τὰ ζητήματα ἐκκρεμῆ.

— Ἐσκέψθη περὶ τούτου, εἶπον, καὶ δὲν ἐλέπω τί δυνάμεθα νὰ πράξωμεν. Ὁ Βάρτελ ἐνόησε φαίνεται ὅτι ἔπαχον καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τὰ κλαπέτα. Νομίζω ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου θὰ προσπαθῇ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν χαρτονομισμάτων. Ἐπιτιμῶν νὰ τ' ἀπολέσω ὅλα δεκάκια ἢ ν' ἀκούσω τοὺς ἀνθρώπους λέγοντας ὅτι παρεφρόνησα εἰς τρόπον ὥστε νὰ κλέψω ἐγὼ ἑμαυτὸν καὶ ν' ἀφίωσ ἕνα ἀπαίδευτον θυρωρὸν νὰ με κλέψῃ.

— Ἄλλ' ὁ Βάρτελ δὲν ἦτο ἀπαίδευτος, ἀπεκρίθη ὁ Νεβισὼν· ἦτο, ὅτι ὁ κόσμος καλεῖ, ἄνθρωπος ἐξυμνος. Ὁ Πάροσθης λέγει ὅτι προσποιεῖται τὸν ἀξεστον, ἐνίοτε ὀμίλει τὴν διάλεκτον τοῦ τόπου του, ἄλλοτε θῆμις, λησμονῶν ἑαυτόν, μετεχειρίζετο γλῶσσαν καθαρεύουσαν, ὅποια διδάσκειται ἐν τῷ Ὀργανοτροφεῖῳ.

Εἶπον εἰς τὸν Στάμφορδ ὅτι πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν κλοπὴν μοι εἶναι ἀγνοῆ καὶ ἀλογίαι, καὶ ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλῶ περὶ αὐτῶν.

— Δὲν σὰς ἔκαμεν ἐντύπωσιν, μοι εἶπε μετὰ τινος στιγμαῖς, μετ' ὅσον κακίαν μετ' ἐπιδοκαίω; Ἐάν δὲν ἐξαρκεῖσθε τὴν ὑπόθεσιν, ποτὲ δὲν θὰ πεισθῶ ὅτι ὁ κόσμος δὲν με ὑποπεύεται.

— Νομίζετε ὅτι ἐγὼ εὐ ὑποπεύομαι; ἢ αἰσθάνομαι ὅτι εὐ ὑποπεύομαι ἀκόμη;

Ἐσκέψθη ἐπὶ στιγμαῖς, εἶτα δὲ ἀπεκρίθη·

— Ὅπως μ' ἐρωτᾶτε, ὀφείλω καὶ ἐγὼ νὰ ἀπαντήσω, ἀν καὶ τοῦτο μοι ἀνακαλῆ τὰς θλιβερωτέρας ὥρας τοῦ βίου μου. Κατ' ἀρχάς ἐνόμισον ὅτι με ὑποπεύεσθε.

— Καὶ ἔπειτα;

— Καλλίτερον ν' ἀφίωσμεν τοῦτο, ἀπεκρίθη συγκεκινημένος, παρὰ νὰ ἀναφέρω σὰς ἀνοήτους ὑποθέσεις ἕκαστα.

Ἀφ' οὗ θῆμις εἶχον ἐισέλθει εἰς τὸ ἀγρὸς καὶ μισθὸν ζήτημα, ἐσκέψθη ὅτι ἔπρεπε νὰ εἰπομεν ὅσα εἶχον νὰ εἰπομεν, καὶ τῆ ἀνεφέρα μετ' ἄλλων τὴν εἰλικρινεῖάν μου ὅτι τὸν ὑποπεύομαι. Τὸ συμβάν ἐπῆλθε τοσοῦτον ἀπροδοκίμως, ὥστε δὲν ἠδυνάμην ἄλλως νὰ ἐξηγήσω τὴν κλοπὴν. Ἐνώσθ, προσέθηκα, ὅτι σφάλλω· δὲν εἶμαι φῶσις φιλόπονος· ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ ᾖ ὁ ἴδιος ὅταν πᾶσχη. Ἐνόσθ ὅτι ὠφείλων νὰ ἀπολογηθῶ ἀπέαντι τοῦ νέου, ὅστις μετ' ὑπέρτατος τῶσον πιστῶς καὶ μετ' ὅσον ζῆλον.

— Τις ἦτο ἡ φρικώδης ὑπόθεσις, περὶ ἧς ἀνεφέρατε; τὸν ἠρώτησα πάλιν.

— Εἶχον τὴν ἀνοησίαν νὰ νομισθῶ ὅτι ἐτεκταινοτο συννομοσία πρὸς καταστροφὴν μου, ἀπεκρίθη ὁ Στάμφορδ μετὰ μακρὰν οἰσπήν.

— Ἀλήθειαι;

— Ναί, καὶ ἀρκετὴ τιμωρία μου εἶναι ὅτι σὰς τὸ λέγω· ἀλλ' ὑπῆρχον περιστάσεις, αἵτινες μετ' ἔκαμαν νὰ πιστεύσω ὅτι ζητοῦσι τὸν ὀλεθρόν μου.

Πολὺ καλὰ ἐνόσθ ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι ἀνεφέροντο εἰς τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐπιτην, ἀλλ' οὐδὲν εἶπον περὶ τούτου.

— Οἱ ἀνθρώποι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποπεύωνται ἀλλήλους τοσοῦτον ἀπερισκεπτικῶς; ἀλλ' ἄς μὴ ἐξακολουθῶμεν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς συζητήσεως.

— Δὲν ἐπίστευον, ἀπεκρίθη ὁ Στάμφορδ, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ δώσω τοιαύτας προσωπικὰς ἐξηγήσεις· ὅτι θῆμις ἐπέβουον νὰ εἶπω ἡτό τι, ὅπερ χθὲς μοι ἀνεκείνοσιν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος Βίλλης. Ὁ Κύριος οὗτος δυσανασχετῆ ὅτι ἡ ὑπόθεσις δὲν προβαίνει, ὑποθέτων ὅτι δὲν παρεμβάλλονται ἀνοητέρας κωλύματα. Δὲν δύναμαι νὰ ἐκφράσω ἀκριβῶς τὴν γνώμην μου, ἀλλ' οὗτος δὲν πιστεύει ὅτι ὁμοίως εἶσθε παρὰ τὸ ἐργαστήσιον τὴν νύκτα τῆς κλοπῆς.

— Πῶς ἐξηγεῖ τὴν διήγησιν τῆς κυρίας Πάροσθης καὶ τῆς θυγατρὸς της; ἠρώτησα. Ἐγίνωσκον ὅτι ὁ Βίλλης ὡς ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἦτο πρὸβουος νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν ἐνοχίην ἐπὶ τινος προσώπου· ἀλλὰ δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἐνοχοποιήσω ἄλλον, οὐδὲ ἑμαυτὸν θῆμις. Ἐάν ἐπραξα ὡς ἐφαίνοτο πιθανόν, ἐπραξα τοῦτο ἄνευ τινὸς συναίσθησως.

— Ὁ Βίλλης μοι ἔδωκε τὰς ἐφημερίδας, εἶπεν ὁ Στάμφορδ, ἐν αἵς ἦτο περιέργως διηγήσις κλοπῆς τινος, ἦτις, ὡς νομίζω, εἶναι ἀκριβῶς ἡ παρ' ἡμῖν συμβᾶσα.

— Ἀνάγνωσ αὐτῆ, εἶπον, ἀλλ' ἐγὼ εὐκόλωθ' ἀποδείξω ὅτι δὲν ἦμην παρών.

Ὁ Στάμφορδ ἀνέγνωσε τὴν ἐξῆς περιοχήν·

Ἐπιτιμῶν κλοπὴ διεπράχθη πρὸς τινος ἡμερῶν ἐν τοῖς γραφείοις τῶν κυρίων Ρ. καὶ Σ., τῶν γνωστων κατασκευαστων μεταξίνων ὄφρασματων.

Εἶχον οὗτοι νέον εἶδος χρηματοικιδιωτίου, οὐ τὰς κλεις καταχῶν μόνον οἱ ἰδιοκτήται τοῦ καταστήματος. Ἀλλὰ τὸ χρηματοικιδιῶτον ἠνοίχθη διὰ νυκτός, ἄνευ βίας τινός, καὶ ἀρκετὸν χρηματικὸν ποσὸν ἀφῆρθη. Εὐτυχῶς τὰ συρτάρια τοῦ χρηματοικιδιωτίου δὲν ἠνοίχθησαν· ἄλλως ἡ ζημία θὰ ἦτο μεγαλειότερα.

Θυρωρὸς τις, προσληθεῖς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν

πρὸ δύο ἡμερῶν, ἐγένετο ἀφαντος μετὰ τὴν κλοπὴν.

— Ποία ἐφημερίς εἶναι αὕτη; ἠρώτησα.

— Οἱ Καίριοι τοῦ Γρίμπορν, μοι ἀπήντησεν. Εἶτα δὲ μοι εἶπεν ὅτι ὁ Βίλλης ἀπέστειλε σημειώσιν τινα δι' ἐμέ.

— Δός μοι τὴν σημείωσιν, εἶπον· ἡ κλοπὴ αὕτη ὁμοιάζει πολὺ τὴν ἡμετέραν.

Ἡ σημείωσις τοῦ Βίλλης μετ' ἠνάγκασε νὰ προβῶ εἰς τὰς ἐρεῦνας. Ὁδὲν καρδίζομεν διὰ τῆς ἀναβολῆς, ἔλεγεν ὁ Βίλλης· τινὲς ὑποπεύονται ὅμως, ἄλλοι δὲ τὸν κ. Νεβισὼνα, ἐν ᾧ ἄλλοι ὑποπεύονται ἀμοτέρους ὅμως. Δὲν εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ διαλυθῇ πᾶσα παρεξηγησις; Τοῦτο δὲ θὰ γείνη μόνον διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἀλλθῶν κλεπτην.

— Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ πᾶθῃ τὸ καλόν σου ὄνομα, εἶπον πρὸς τὸν Στάμφορδ. Περὶ τοῦ ὀνόματός μου οὐδὲν φοβοῦμαι.

Μετὰ τοῦτο ἀνεύρομεν τοὺς λοιποὺς συνδοιόπορους μας καὶ ἐπανήλθομεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἡ Ἐπιτη καὶ ὁ Στάμφορδ συνεβάζον, ὡς καὶ ὁ Ὀυῆος καὶ ἡ Μύρα. Ἀνεκείνοσα εἰς τὸν Θωμαῆν τὰ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Στάμφορδ συμβάντα.

— Ὅτι ἐπιστρέψαμεν εἰς τὴν οἰκίαν εἶπον εἰς τοὺς νέους, ὅτι τὴν δευτέραν θὰ ἀπέλθομεν τῆς ἐνοχῆς, διότι ἠθρονομήνη πλέον καλὰ. Οἱ νέοι ἐφαινόνοτο εὐθυμοί καὶ εὐτυχῆ τὴν ἐσπέραν ταύτην. Ἡ Ἐπιτη ἐφαλε τὸ ἄσπασμα τῆς μητρός της καὶ εἶπεν ὅτι ὁ φῶσις καιρὸς, ὃν ἔχομεν ἐν τῇ ἐξοχῇ, τὴν κατέστησεν ὑπερήφανον διὰ τὸ ὄνομα τῆς ἑασιλίσσης τοῦ ἔτους, ὅπερ τῇ ἀπέδιδον.

(Ἐπειτα συνέχεια.)

Η ΔΑΚΤΥΛΗΘΡΑ ΚΑΙ Η ΑΡΧΗ ΑΥΤΗΣ.

(Μετὰ εἰκόνων, ἴδρα σελ. 285.)

Η ἐφευρέσεις πολλῶν χρησίμων ἐν τῷ κόσμῳ ἀντικειμένων καλύπτουσι ὑπό σκοπῶν· οὗτω καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς δακτυλήθρας εἶναι ἡμῖν ἐντελῶς ἀγνωστος. Ἡ πρώτη μνηστὴ τῆς δακτυλήθρας γίνεσθαι κατὰ τὸν 15. αἰῶνα, ὅτε ἡ ἀγία Ἰλδεγάρδη ἐν τινι τῶν συγγραμμάτων αὐτῆς ἀναφέρει 900 ἀγνώστους καὶ αἰνιγματώδεις λέξεις, ὡν ἴδιδε καὶ τὴν ἐξηγησιν. Μεταξὺ τῶν λέξεων τούτων εἶναι καὶ ἡ ὄνομαστία τῆς δακτυλήθρας, ἦτις ὡς ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι ἦτο ἡδὴ ἐν χρήσῃ κατὰ τὸν 15. αἰῶνα. Πλείονας εἰδησεις θὰ εἶχομεν περὶ αὐτῆς, εἴν ἐπικράτει τὸ ἔθιμον νὰ χαραττεται δακτυλήθρα ἐπὶ τῆς ἐπιτυμῆσιου πλακῶς ἐργατικῶν γυναικῶν, ὡς ἐχαρᾶττετο ἐπ' αὐτῆς ἡ ψαλῆς, ἰδίως ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τάφοις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Πιθανόν εἶναι ὅτι αἱ τότε δακτυλήθραι ἦσαν ὁμοίαι πρὸς τὴν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Λαρμοστᾶτης διατηρουμένην ἐξ ὀρειχάλκου, ἦτις ἐδρέθη ἐν ἔτει 1848 παρὰ τὸ φροῦριον Ἰάννεμπεργ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ φροῦριον τοῦτο καταστράφη συνεπίᾳ ληστρικῶν ἐπιδουμένων τοῦ ἐν αὐτῷ διαμένοντος ἱερέτου ἐν ἔτει 1399, καὶ οὐδέποτε πλέον ἀνηγέρθη, εὐκόλον εἶναι νὰ ὀρίσωμεν καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐν λόγῳ δακτυλήθρας, ἠν παρισταῖ ἡ μία τῶν μικρῶν εἰκόνων μας (ἀρ. 6). Τὸ σῆμα δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς τοῦ σχήματος τῆς σημερινῆς δακτυλήθρας.

Ὁ τόπος ἐνθα ἰδίως κατασκευάζοντο αἱ δακτυλήθραι ἦτο ἡ πόλις Νορμπεργγη, ἡ ἀρχαία βιομηχανικὴ ἐστία. Κατασκευασταὶ δακτυλήθρων ἀναφέρονται κατὰ πρώτον ἐν ἔτει 1462,

ὅτε θῆμις δὲν ἀπατέλομεν εἰσατὶ ἰδιαιτέραν συντεχνίαν, ὡς τοῦτο ἀναφέρεται ἐν ἔτει 1534—1537. Σῶζεται ἐν Νορμπεργγη ἀρχαία εἰκόνα τοῦ ἔτους 1568, ἐν ἧ παρίσταται μικρὸν ἐργαστήσιον δακτυλήθρων. Τὴν εἰκόνα συνοδεύουσιν ὀλίγοι στιχοί, λέγοντες ὡς ἔγγιστα τὰ ἑξῆς·

Ἐπιτιμῶν δακτυλήθρα κατασκευάζω ἐξ ὀρειχάλκου καὶ ἐξ ψευδαργύρου. Καὶ πρώτον μετ' ἠεραίνω τὸ μέταλλον ἐν τῇ πυρῇ, εἶτα δὲ κάμνω τὰς ὀπὰς, μικρὰς ἢ μεγάλας, πλατεῖας ἢ στενάς ἀναλόγως τῆς χρήσεως διὰ τοὺς ὑποδηματοποιούς καὶ τοὺς ὄφρατας, διὰ τοὺς κεντητάς μεταξίνων ὄφρασματων καὶ ἐν γένει δι' ὅλας τὰς χρήσεις τὰς οἰκιακάς. Εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν δακτυλήθρων εἶμαι τεχνίτης." (Ὁρα τὴν εἰκόνα). Ἐπειδὴ ἐν Νορμπεργγη ἐπεκράτει κατὰ τὸν μεσαιῶνα σύστημα ἀριστοκρατικόν, οἱ τεχνίται ἔχαιρον προνομίαν τινῶν ἐξαιρητικῶν καὶ πᾶς νεωτερισμὸς ἀπακροῦστο. Οὕτω μανθάνομεν ὅτι ἐν ἔτει 1572 ἐπεβλήθη ταῖς ἀρχαῖς ἀναφορὰ ἐκ μέρους τῶν προϊσταμένων τῆς συντεχνίας τῶν δακτυληθροποιῶν, προσκαλοῦσα αὐτάς ν' ἀπαγορεύωσι τῷ συναδέλφῳ αὐτῶν Ἰωάννη Ἐντερ νὰ ποιήσεται χρῆσιν τοῦ ὕψ' αὐτοῦ ἐφευρηθέντος τροχοῦ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν δακτυλήθρων, καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ προστίμου. Μετ' ὅλας τὰς ἀπαγορεύσεις ταύτας φαίνεται ὅτι ἡ βιομηχανία τῶν δακτυλήθρων δὲν ἐπλοῦτιζε τοὺς κατασκευαστάς, διότι σῶζεται δίστιχον ἐκ τοῦ ἔτους 1621, λέγον·

Ἐπιτιμῶν καὶ θαρραλοῦσι καὶ δακτυληθροκατασκευασταὶ δὲν κατορθοῦσι νὰ συλλέξωσι περιουσίαν."

Ἡ ἐν τῇ μικρᾷ ἡμῶν εἰκόνι παριστανόμενη δακτυλήθρα τοῦ ἔτους 1595 ἡ διατηρουμένη ἐν τῷ Γερμανικῷ τῆς Νορμπεργγης μουσεῖῳ (ἀρ. 5), εἶναι δεδαίως κατασκευασμα νορμπεργγίου τεχνίτου. Ἡ δακτυλήθρα αὕτη εἶναι στενὴ κοσμεῖται δὲ καὶ διὰ γνομικῶν, λέγοντος· "Τὸ τέριμα μου εἶναι ὅτι θέλει ὁ Θεός." Κάτωθεν τῶν μικρῶν ὀπῶν ὑπάρχει σειρά στρωγγύλων σφραγίδων, ἐν αἷς παρίσταται ἀστέρες, λέοντες, κρίνοι κτλ. Ὑπὸ

Η ΕΠΙΤΗ ΑΔΟΥΣΑ.

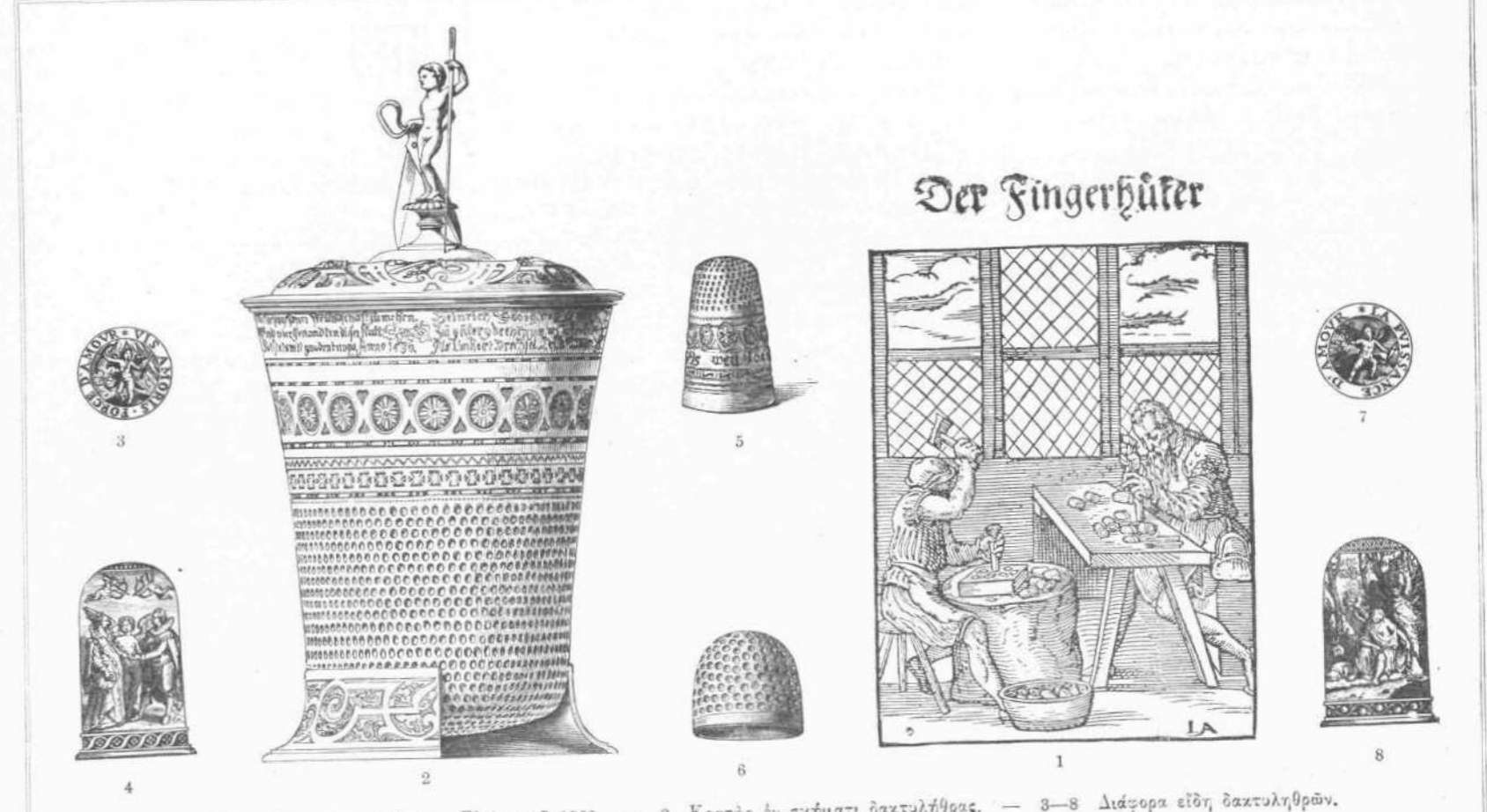
τὸ γνομικὸν εἶναι κεχαραγμένον τὸ ἔτος 1595. Τὸ αὐτὸ μουσεῖον περιεῖχει καὶ ἑτέραν ἀξιοπεριέργον δακτυλήθραν τῆς 16 ἐκατοσταετηρίδος, δακτυλήθραν τοιούτων διαστάσεων, ὥστε φαίνεται εἰσαγόμεναι εἰς τὴν βιομηχανίαν αἰ μχαναῖ, κατέπεσον ἡ βιομηχανία τῶν δακτυλήθρων ἐν Νορμπεργγη, καὶ μάλιστα ἀφ' οἵ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς πόλεως ταύτης αὐστηρῶς ἀπηγόρευσε πᾶσαν χρῆσιν μηχανῆς καὶ πάντα

δὲ κατὰ λέγει ἡ ἐπιγραφή ἐν ἔτει 1586 εἰς τὴν συντεχνίαν τῶν ὀφρατων τῆς Νορμπεργγης. Ἐπὶ τοῦ πῶματος παρίσταται μορφή κρατοῦσα ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ μεγάλην ψαλίδα, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ θελόνην ὡς λόγχην. Ἡ γιγαντιαία αὕτη δακτυλήθρα ἐπληροῦτο οἶνον ἐπισημῶς ἐροταῖς καὶ περιεφέρετο κύκλω. Ἐματιοῦτο δι' αὐτοῦ τὸ ἀρχαῖον γερμανικὸν ῥητόν, ὅτι ῥάπτις πῶν δακτυλήθρων πλήρη οἶνου ἐμέθουσαν.

Ἐπιτιμῶν καὶ δακτυλήθραι ἐκ πολυτίμων μετάλλων, ὡς οἱ χρυσοῦχοι προσέφερον ὄφρον εἰς ἐγχεῖσιν δεσποίνης, ἦ εἰς δεσποινίδας κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων. Πολλὰκις ἴσως καὶ χρυσοῦχος τις κατασκεύαζε δακτυλήθραν διὰ τὴν ἐρωμένην του ἢ τὴν ἐκλεκτὴν τῆς καρδίας του. Τοιαύτη ἦτο ἡ δακτυλήθρα τοῦ ἐν Ἀμεσλο-δάμῳ χρυσοῦχοῦ Νικολάου Βανσόντε, ὅστις κατασκευάσεν αὐτὴν πρὸ διακοσίων ἐτών. Ἡ δακτυλήθρα αὕτη ὑπῆρξεν ἀφορμὴ τῆς ἰδέας ὅτι ἡ δακτυλήθρα ἐφευρηθῆ ἴσως πρὸ διακοσίων ἐτών, ἰδέας ἀρκούντως διαδεδομένης πρὸ τινος ἐτών.

Ἀναφέρονται δακτυλήθραι ἐκ πολυτίμων μετάλλων ὀρισμένοι οὐχὶ διὰ τὴν χρῆσιν ἀλλὰ μόνον ὡς ἀντικειμενα πολυτελείας. Αἱ δακτυλήθραι αὗται περιεῖχον παρυστάσεις μυθολογικάς ("Ἐρωτας κτλ.) ἢ ἐπιγραφὰς (Vis amoris = ἰσχὺς ἐρωτός) ἢ καὶ προσωπογραφίας καὶ οἰκόσημα, τὰ ὅποια μεγάλας εὐκολύνουσι τὴν μελέτην τῶν διαφόρων ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν. ("Ὁρα τὰς εἰκόνας 3, 4, 7, 8.)

Πλὴν ἐκτὸς τῆς Νορμπεργγης κατασκευάζοντο δακτυλήθραι καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι τῆς Γερμανίας, ἰδίως θῆμις ἐν Ὀλλανδίᾳ κατὰ τὸν 17 αἰῶνα, ὅτε ἐπεκράτει ὁ συρμός, αἱ δακτυλήθραι νὰ ἔχωνσι εἰς τὸ ἄνω μέρος μικρὰν πυλῖδα περιέχουσαν ἄρωμα. Κατὰ τὸν 18 αἰῶνα, ὅτε ἤρξαντο εἰσαγόμεναι εἰς τὴν βιομηχανίαν αἰ μχαναῖ, κατέπεσον ἡ βιομηχανία τῶν δακτυλήθρων ἐν Νορμπεργγη, καὶ μάλιστα ἀφ' οἵ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς πόλεως ταύτης αὐστηρῶς ἀπηγόρευσε πᾶσαν χρῆσιν μηχανῆς καὶ πάντα

1 Ἐργαστήσιον δακτυληθρῶν. Εἰκόν τοῦ 1568 — 2 Κρατὴρ ἐν σχήματι δακτυλήθρας. — 3-8 Διάφορα εἶδη δακτυληθρῶν.

Η ΔΑΚΤΥΛΗΘΡΑ ΚΑΙ Η ΑΡΧΗ ΑΥΤΗΣ.

νωτερισμόν. Οἱ δημοτικοὶ ἄρχοντες τῆς ἀρχαίας ταύτης γερμανικῆς πόλεως ἐφοδύοντο μή, εἰσαγομένων τῶν μηχανῶν, ἐπέσει ἡ καλλιτεχνική των δακτυληθρῶν κατασκευὴ. Σήμερον πᾶσαι αἱ δακτυληθραὶ κατασκευάζονται κατὰ ἀποκλειστικὰ τὴν καὶ ἑκατοντάδας ἐν δημοτικαῖς ἐργοστασίαις. Ἐννοεῖται ὅτι οὕτω οὐδὲ λόγος δύναται νὰ γείνη περὶ καλλιτεχνίας, ὡς ἐνόησαν αὐτὴν οἱ κατασκευασταὶ τοῦ μεσαίωνα· ἀλλ' οἱ σημερινοὶ χρόνοι εἶναι πρακτικώτεροι καὶ οἱ ἐπιμέγανθοι προσπαθοῦσι διὰ τῆς μεγάλης παραγωγῆς καὶ τῆς μετρίας τιμῆς νὰ κερδίσωσιν ὅσα οἱ προκατόχοι αὐτῶν, ἤτοι πρακτικοί, ἐζητήσων νὰ ἐπιτύχωσι διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐργασίας.

ΠΕΡΙ ΖΑΓΟΡΑΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΙ.

Απόσπασμα ἐπιστολῆς.

Β ΠΙ τέλους, ἀγαπητέ μοι Ζ., ἤθελες δὲν ἤθελες με κατάφερες νὰ μεταβῶ εἰς τὴν Ζαγοράν, νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν πατρίδα τοῦ πρώτου Ἑλλήνου, ὅστις διὰ τὸν παρατόλιμου αὐτοῦ ταξιδίου πρὸς εὐρεσιν τοῦ χρυσομάλλου δέματος ἀνέλαθε τὸ μέγα ἐκεῖνο ταξίδιον τὸ ὑπερκακίστων τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιτόμιον καὶ ἀφανιστικόν.

Ἐτυχέ μοι νὰ διψῆς τὴν νύκτα καὶ νὰ ἰδοῦμαι πηγάδια ἀνεξάντητα νεροῦ, ὅψιν ἀκατάσβεστο πάγμον, τοῦτ' αὐτὸ ἔπαθα καὶ ἐγὼ διαμένον ἐν Σιούτ' ἐξυπνος ἀνειρευόμενος τόπους βοσκασίμων, τόπους ἔνθα αἱ ἀηδόνες νὰ ἔχωσι τὰς φωλεὰς των, οἱ πλάτανοι, αἱ κασταναὶ καὶ μῆλέαι νὰ ἀναμιλλώονται τὴς νὰ φθάσῃ ὑψηλότερον πρὸς τὸν οὐρανὸν ἢ νὰ ριζώσῃ θαυότερον εἰς τὴν γῆν. Ἦθελον τόπον, ὅστις νὰ μοὶ ἐνθυμίζῃ τὰς ἀρχαίας μουσικὰς παραδόσεις καὶ πλησίον των τὸ ἕρος καὶ παρ' αὐτὰς τὰς πεδιάδας· ἤθελον τόπον ἐπὶ τέλους, ὅπου λατρεύων ἐκ τῶν λόγων καὶ τῶν ἐμπολαίων Ἑρμῆν, ν' ἀναπαύθω ἀπὸ τὴν αὐχμηρὰν θέρμη τῆς Ἄνω Αἰγύπτου καὶ ἀπὸ τὴν μονότονον αὐτῆς μεγαλοπρέπειαν. Τὸν τόπον τοῦτον εὗρον, ὁ δὲ νόστος σου δὲν ἀνέτεινε νὰ μοὶ τὸν παραστήσῃ οἷον τὸν εὖρον, ἀλλ' αὐτὸς οὗτος εἶναι τοιοῦτος. Ἡ Ζαγορὰ μετὰ τὰ χωρία αὐτῆς εἶναι ὅτι, ὡραῖον ὁ νοὸς φαντάζεται καὶ ἡ καρδιά ἐπιθυμεῖ.

Διὰ νὰ μὴ σὲ πολυθυρόνω σὲ εἰδοποιῶ ὅτι ἐφθάσαμεν μετὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἀμπόλιον εἰς Βόλον οὕτε χειροτόνων οὕτε καλλίτερον τῶν τε αὐστριακῶν καὶ λοιπῶν ἀμπολίων. Ὁ Βόλος εἶναι πόλις ἐπαρχιακή, οὕτε ἡ καλλιτέρα οὕτε ἡ χειρότερα τῆς Ἑλλάδος· ἔχει τὰς πλατείας τῆς τὰς ἀταλεῖς, τὰς ὁδοὺς τὰς στενάς καὶ ὅτι, ἄλλο καθιστᾷ πόλιν τινα ὡραῖαν πρὸς ὃν τινα δὲν εἶδεν ἄλλο, ἢ τὸ χωρίον τοῦ ὅπου τὴν συγκρίνη. Ἄλλ' ἅμα ἐνοικίσθη ἡμίονος καὶ λάβης τὴν πρὸς τὴν Ζαγοράν καὶ τὰ χωρία τῆς ἄγουσαν, δὲν ἠξέουρες τί νὰ πρωτοθυμῶσαι, τὸν ἡμίονον, ὅστις σὲ ἄγει μετὰ τόσῃς εὐκολίας καὶ σταθερότητος ἀνα ὁδοῦ, ἄς ἐσχεδιασῶν ὁ χειμῶν καὶ κατεσκευασῶν ἡ θροχῶ, ἢ τὰ περὶ σὲ μαγευτικὰ καὶ ἀπερίγραπτα.

Ὁ ἀπὸ Βόλον εἰς Ζαγοράν μεταβαίνων ἔχει νὰ διέλθῃ ὁδὸν ἀμφιβραχικήν, διαπερῶσαν διὰ τὸ δύσκολον αὐτῆς καὶ ἐπιπικρῶν, ἀλλὰ θέλλουσαν ὑπερβαλλόντως τὸν ὁδίτην. Ὅθεν στραφῆς, βλέπεις ἀναμῆς λεμονίας καὶ πορτοκαλέας, μυροῖνας καὶ ὄσφρας, ἐλαίας καὶ μηλέας, καὶ ἀκούεις κατὰ τὴν ὄραν τοῦ ἔτους ἢ τὸν τέτιγα νὰ σὲ ἐκουραῖνῃ ἢ τὴν ἐρωτύλον ἀγρόνα, ἢ τὸν κόκκυγα, τὴν κρίλαν, ἢ νὴ τὸν Δία τὴν

πρόδικα, καὶ ἔπειτα τὸ καλῶρισμα τῶν ρυάκων, τὴν ἀνανάκλασιν τοῦ ἡλίου ἐν αὐτοῖς καὶ τὰ οὐράνια χρώματα τὰ ἀνα πάσαν στιγμήν σχηματιζόμενα ἐν αὐτοῖς, καὶ ἄρα τὸν, ὅπερ τῆ ἀληθείᾳ σοὶ ἐμδάλλει ἰερὸν τινα φόβον, διότι ὑπὲρ σὲ κείται τὸ Πήλιον, σοβαρὸν καὶ ἐπιβάλλον, ἀναμιμνήσκον σοὶ τοὺς μετὰ τῆς Ὀσσης συγγενικοὺς τοῦ δεσμοῦ.

Ἄλλὰ ποῦ καιρὸς διὰ μυθολογικὰς ἐκδρομὰς καὶ διηγήσεις! Μετὰ πολὺν ὀρεῖαν, καθ' ἣν ὁ ὀνηλάτης μοὶ διηγεῖτο τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τὸ κόμμα του καὶ τοὺς ἀντιθέτους, διότι, φίλε μου, οἱ Θεσσαλοὶ ἔγειναν φωστῆρες περὶ τὰ τοιαῦτα, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Ζαγοράν. Ἄν καὶ ἦσαι ἀγνὸς Ζαγοριανός, ὅμως δὲν πειράζει νὰ σοὶ εἶπω, ἂν καὶ τὰ γινώσκῃς, ὅτι ἡ Ζαγορὰ ὀμοιάζει πρὸς ῥιπίδιον χρώματος λευκοῦ καὶ χλοεροῦ· τὸ χλοερὸν εἶναι οἱ κήποι, τὸ λευκὸν οἱ οἴκοι· εἰς κήπος καὶ εἰς οἴκος. Μακρὸθεν ἀπατάσαι καὶ νομίσεις, ὅτι ἀπὸ δένδρον τινός, δίκην καρποῦ, κρέμαται οἶκος κατάλευκος, ἢ ὅπισθεν οἴκου κατάλευκον φαίνεται δένδρον χλοερὸν καὶ πελώριον. Ἡ ἀλληλουσία αὕτη κήπων καὶ δένδρων εἶναι ἰδιαίτερα ἐν Ζαγορᾷ καὶ τοῖς πέριξ χωρίοις, δὲν ὑπάρχει δὲ οὔτε ἐν Ἑλλάδι οὔτε ἀλλοῦ πρὸς τῆς Ἐυρώπης, ὅσον ἐγὼ τοῦλάχιστον γινώσκω. Τὴν χεῖρα ἡ λαβὴ τοῦ ῥιπίδιου ἀποτελεῖ τὸ γερὰρον μοναστήριον τῆς Μεταμορφώσεως, ὅπερ εὐρυταλῆν ἀκριβοῦς ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καὶ ἡμεῖς ἀπὸ εὐλάθειαν διὰ νὰ προσκυνήσωμεν καὶ ἀπὸ πείναν ὡσαύτως ἐσπούδημον ἡμεροσύναν τὸ δῆμα πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὅσον τέρπεται ὁ νοὸς μετὰ τὰς ὡραίας θέας, τόσον καὶ ὁ στόμαχος δουλεύει μετὰ τὸν ἀνοιχτὸν ἀέρα· ἐπὶ πολλῶν λοιπῶν ὄραν καὶ ὁ νοὸς καὶ ὁ στόμαχος εἰργάζετο ἕκαστος τὰ ἀγαθὰ τῆς μοῖρας τοῦ εὐρισκῶν.

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰς τὴν κοινὴν συνέντευξιν. Ἐκεῖ τί ἤθελες καὶ δὲν ἔδλεπες; Θεσσαλοὺς ἐκ Γαλλίας, Θεσσαλοὺς ἐκ Ἀγγλίας, Θεσσαλοὺς ἐκ Ρωσσίας, Θεσσαλοὺς ἐκ Αἰγύπτου. Ἐνδόματα τοῦ τελευταίου σερμου, ἐνδόματα ἐγγύρια, θρακοφόρους, εὐκνήμιδας, εὐκνώνας καὶ ἑσθράς γέροντας καὶ νέους, ἡλικιωμένους καὶ νέας γυναίκας. Ὅλα τὰ περὶ ἦσαν ἐκεῖ συνημέμα καὶ ἀπὸ τὴν ἀλλοδαπὴν οἱ ταξιδευμέναι, οἱ πρὸς τὴν γινώσκῃς ὅτι ἕκαστος Μάγνης ἔχει κληρονομίαις ὀλίγον τι ἀπὸ τὸν Ἰάσονα· οὗ καὶ δὲν εἶναι δύσκολον νὰ εὔρης ἕνα ἀπόγονόν σου ἢ εἰς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Αὐστραλίας ἢ εἰς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Αἰγύπτου. Γινώσκω τοιοῦτον, ὅστις ἐξέκινῃς δεκακατάτης ἀπὸ Ἀλεξανδρείας ἔχων ἐφόδιον ὀμπερῶσαν παμνήνην καὶ ἔνδοκα χρῆσιμα, καὶ ὅστις διήλθεν ἄπασαν τὴν Σουδαναίαν χώραν, Δαρφούρ, Κορδοφάν ἕως Νιζάμ-Νιζάμ, ἐκεῖθεν εἰς Ἀβουσιανίαν, ὅθεν ἐπανέκαμψεν εἰς τὰ ἴδια μετὰ ὅδε ἑξαχίλιας λίτρων. Δυστυχῶς εἰς τὸ χρηματιστήριον τῆς Ἀλεξανδρείας ἠβέλθησεν τὰς μετὰ κόπον κτηθείσας λίρας μετὰ εὐκολίας νὰ πολλαπλασιασῇ καὶ ἔμεινε πάλιν εἰς τὰ πρώτα του, εἰς τὴν ὀμπερῶσαν τοῦ τῆν ὀμπερῶσαν καὶ εἰς τὰ ἐνδοκα χρῆσιμα!

Νὰ σοὶ γράψω περὶ τῆς φιλοξενίας τῶν Ζαγοριανῶν; Τὴν γινώσκῃς εἶναι παροικιακή, καὶ μόνη ἢ τῆς νήσου Πάρου τὴν ὀμοιάζει. Ὅστε ἡμεῖς οἱ δύο εἰμῆθα ἀπὸ τὰ φιλοξενώτερα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ἄπαντες, ἄς ἦναι καλὰ καὶ ἐκείνοι οὓς ἐγίνωσκον ἐκ Αἰγύπτου καὶ οἱ ἀγνωστοὶ μετὰ προσεχάλουν· ἔτυχε δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοῦ δεκαπενταυγούστου οἱ μὲν ἐγνώριον καὶ καταλύσιν φαναρὰ ἰχθύων, οἱ δὲ ταξιδευμένοι ὡς ἐκ τούτου κρέματα, ὡστε εἰς ἕκαστον ὄμιλον εὐρισκῶς εἶλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γέρσου· πλησίον

συναγῆδος μετὰ τὰ πολλὰ καρυκεύματα ἔδλεπες λαγῶν καὶ περιδοκούλων. Τὰ πάντα κάλλιστα, διότι ἦσαν μαγειρευμένα a la Greca.

Δι' ἔν ἑν μόνον πρῶτον ἀπορω, πῶς οἱ Θεσσαλοὶ οἴτινες εἰσῆγαγον εἰς τὴν Αἰγύπτου τόσα χρήσιμα πράγματα, δι' ὧν καὶ τὸν τόπον ὠφέλησαν καὶ ἐαυτούς, πῶς δὲν ἐσκέφθησαν νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὰς ἀπαραμύλλους θρενῆνας τῆς Ζαγορᾶς καὶ τῶν χωρίων τῆς ἐπὶ τὸ ἐλβετικώτερον. Ἡ σημερινὴ Κυβερνητικὴ παρέσχε τὴν ἀπαιτούμενην ἀσφάλειαν, ἡ δὲ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δὲν νὰ χρησιμοποιῆσθαι ταύτην. Ἄπειροι εἶναι οἱ Θεσσαλοὶ οἱ διευθύνοντες μεγάλα ξενοδοχεῖα, ἄπειροι εἶναι καὶ οἱ Θεσσαλοὶ κεφαλαιοῦχοι. Ἀμφότεροι γινώσκουσιν ὅτι ἀγαθὸν θὰ ἐγένετο πρόσθεν, ἂν ἐπὶ τῶν γραφικωτάτων ἐκείνων θέσεων ἔκτισον ξενοδοχεῖον μετὰ ἐλβετικῆς εὐμαρτίας. Αὐτοὶ οὗτοι οἱ Θεσσαλοὶ οἱ ταξιδευμένοι θὰ ἦσαν οἱ πρώτοι θαμῶνες. Ἀς ἐλπίσωμεν εἰς τὸ μέλλον! Τελευτούντες ἄς σοὶ ἀνακαλέσω εἰς τὴν μνήμην ὅτι ἡ εὐλογημένη αὕτη Ζαγορὰ καὶ τὰ χωρία τῆς τοσοῦτους καὶ τῆλοκούς ἐγένεθησαν ἄνδρας, τοῦ τε λογίου καὶ ἐμπολαίου Ἐρμού παδοῦς, ὅστε ἐπιλείπει μοὶ ὁ χάρτης νὰ ἀναφέρω αὐτοῦ· ἄλλως τε εἶναι καὶ τόσον γνωστοὶ, ὡστε θὰ ἦτο ἀπλὴ ματαιοπονία, διότι πάντες γινώσκουσιν ὅτι ἐναυθά ἐγενήθη καὶ ὁ Γαζῆς καὶ ὁ Δούκας καὶ ὁ Κωστής καὶ ὁ Φίλιππος Ἰωάννου, καὶ οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ἑκατομμυριοῦχοι, ὧν πρωτεύει ὁ Κασσαβέτης, οἱ ἀνείρησαν τὰ λαμπρὰ μνημεῖα τῆς πρὸς τὰς Μούσας λατρείας των, τὰ σχολεῖα ἐκεῖνα, ἅπαντα ἀκαμάζοντα ἐπὶ τῆς τοπικῆς αὐτοδουλικῆς κινδυνεύουσι νῦν ἐπὶ τῆς βουλτοκρατίας ν' ἀποβάλλωσι τὸ πολὺ τῆς ἀξίας αὐτῶν.

Ἐκ Ζαγορᾶς 1886.

Ἰ. Καρπάνης.

ΤΕΛΕΤΗ ΓΑΜΟΥ ΕΝ ΑΧΜΕΔΑΒΑΔ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ.

Β ΥΦΥΕΣΤΑΤΗΣ περιηγητῆς ἐπιστέλλει ἐκ Καλκούττης τὰ ἐπόμενα· Εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἐποχῇ τῶν γαμῶν· ἂν πᾶσαν ἐσπέραν ἀκούονται κρότοι τυμπάνων καὶ ἤχοι αὐλῶν, ὡστε δύναται τις νὰ ὑποβῆσῃ ὅτι οἱ κάτοικοι τελοῦσι τοὺς γάμους των. Μεταδὲ τῶν πολλῶν ὑπάρχοντες καὶ εἰς τὸν προύδοντων τῆς πόλεως Ἀχμεδαβὰ τῆν θυγατέρα του. Ὁ προστώος οὗτος καλεῖται Ράω-Βαχαδούρ Πρεμαθὰ Χαμαθὰ, ὅστις ἔχει μίαν τὴν λαμπρότερον οἰκίαν. Ἐπὶ δύο ἕλας ἡμέρας ἡ οἰκία αὕτη ἦτο πλήρης φίλων καὶ γνωρίμων, προσερχομένων ὅπως συγγαρῶσι διὰ τοὺς γάμους. Εὐρισκόμεθα, ἐξακολουθεῖ ὁ περιηγητῆς, τὴν πρόσφι τῆς οἰκίας λαμπρῶς φωταγωγημένην, καὶ ἐπειδὴ ὁ πατὴρ τῆς νέμψης εἶναι ἀδιάθετος, ὑποδύχοντα ἡμᾶς οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, οἷνες ὀδηγοῦσιν ἡμᾶς εἰς μακρὰν καὶ στενήν ὑπὸ πολλῶν λυχνιῶν φωτιζομένην αἴθουσαν. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ εὐρίσκεται κόσμος πλοῦς, ἀποκλειστικῶς ἄνδρες. Οἱ προσκεκλημένοι εἰσερχοῦνται, ὑποκλίνονται, κάθονται ἐπὶ ἐδρῶν τοποθετημένων παρὰ τὸν τοίχον, συνδιαλέγονται μετὰ τῶν ταπεινῶν τῆς φωνῆ, ἀκροάζονται τῆς μουσικῆς καὶ θεώονται τῶν χορευτηρίων. Μετ' ὀλίγον οἱ προσελθόντες ἀποσύρονται πάλιν ἀφ' οὗ χαριστικοὶ τοὺς οἰκοδεσπότης, οἷνες τοὶς προσφέρουσιν ἄνθη. Κατόπιν προσέρχονται ἄλλοι καὶ οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀδελφοὶ τῆς νέμψης νέοι ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ εὐειδεῖς τὴν ὄψιν ὑποδέχονται τοὺς ἕξουσιν μετὰ πολλῆς χά-

ριτος καὶ ἀξιοπρέπειας. Ἡ νύμφη, ὡραιότατη κόρη, εἶναι μόλις δωδεκαετής τῆν ἡλικίαν. Καλὸνμα ἐροφρόρον περιβάλλει τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους τῆς· χιτῶν τοῦ αὐτοῦ χρώματος περιζώνει τὴν δορῶν· πολὺτίμη φέλλια περιχωροῦσι τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς πόδας, ὡς καὶ δακτύλια μεγάλῃς ἀξίας τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν, τῶν ποδῶν καὶ τοὺς βῶθνας. Ἡ ἡρεμία καὶ παρηγία, μετ' ἧς ἐμφανίζεται ἡ κόρη ἐμποιοῦσιν ἀληθῶς κομικὴν ἐντύπωσιν. Ἄλλως τε οὐδεὶς προσέχει εἰς αὐτήν, ἀλλὰ τούτο οὐδόλωσ τὴν προσί, διότι καλῶς γνωρίζει ὅτι ἡ ὁμήγουρ ὄλη μόνον χάριν αὐτῆς εὐρίσκειται ἐν τῇ αἰθούσῃ. Οἱ γάμοι οὗτοι ἐν ταῖς Ἰνδίας τελοῦνται συνθῶς ἔτι τινὰ μετὰ τὸν ἀρραθῶνα, ὅστις συνάπτειται ὅτι ἡ κόρη εἶναι ἡλικίας 5 ἢ 6 ἐτῶν. Ἐάν τοχῶν ἐν τῇ μετὰδὲ ἀποθάνῃ ὁ μελλόνουμος ἢ κοραεὶς θεωρεῖται χήρα καὶ καθίσταται εἶδος ὑπερηλίας ἐν τῇ οἰκογενεῇ τοῦ ἀποθανόντος· ἡ κόρη τῆς ἀποκρίπεται καὶ ἐν γάμῳ μεταχειρίζεται αὐτὴν ὡς οὐλίην. Πολύτιμοι αἱ χήραι αὗται κήρα, εὐρισκονται τὴν θέσιν των ταύτην ἀφόρητον, θραπετεύουσι καὶ γίνονται χορευτρίαι. Οἱ πρόφροι οὗτοι γάμοι εἶναι ἡ μέστει τῆς ἰνδικῆς κοινωνίας. Ἀς ἐλπίσωμεν, ὅτι ἡ σήμερον νομφευσμένη κόρη θὰ ἦναι εὐτυχέστερα. Ἰσταται παρ' ἐμοὶ, κρατεῖ τὴν χεῖρά μου καὶ μετὰ παρηγῆς μετὰ ὡραίας, μεγάλους, μέλανας αὐτῆς ὄφθαλμοι. Ἐν τῇ μακρᾷ καὶ στενῇ αἰθούσῃ χορεύουσιν τρεῖς θαῖ-αδέραι, καὶ ἄδουσιν ὕψιστον δὲ αὐτῶν Ἰσαν-ται οἱ αὐληταὶ καὶ κωμωδοῦται. Αἱ θαῖ-αδέραι, αἷνες οὗτε εὐειδεῖς εἶναι οὗτε δυσειδεῖς, ἀλλὰ εἶναι ἔχουσι πολλὴν χάριν, φοροῦσι τὴν συνθή αὐτῶν στολήν· χιτῶνας χρυσοστήτον, πλατείας περικολιῖδας, ἔχουσι γυμνοῦς τοὺς βραχίονας, τὴν κόμην κεχωρισμένην ἐν τῇ μέσῃ τῆς κεφαλῆς, καὶ κομμάτια εἰς τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας, τὸν λαμὸν καὶ τοὺς βῶθνας. Ὁ χορὸς αὐτῶν εἶναι μᾶλλον θρηματικός· κινουσι τοὺς βραχίονας, τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος, τοὺς ὄφθαλμούς, τὰ πάντα ὅμως μετὰ πολλῆς σεμνότητος καὶ ἀξιοπρέπειας. Ἡ νεότερα αὐτῶν, κόρη πλοῦς πάντε καὶ δεκαετίς· μετὰ προσέβλεπεν ἀδικοπέως· ἀστρά καὶ προκλητικῆ μ' ἔριπτε θλίμματα ποτὲ μὲν ἔλικωτικά, ποτὲ δὲ ἀπειλητικά, οὐδέποτε ὅμως ἡμεῖα. Ἄκτις ἡλίου δὲν φωτίζει τὰ ὑπομέλανα ἐκεῖνα πρόσωπα. Ὅθεν ἀπανώτερον ἐν Ἰνδίας τοῦ μελιόματος· ὁ δὲ γέλως εἶναι ἄγνωστος. Παρ' ἡμῖν ἄποπον εἶναι τὸ χαμαῖσθαι ἐν συναστροφή, ἐν Ἰνδίας ἄποπον καὶ ἀνάγκη θεωρεῖται τὸ μελιόμ. Ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν νεαρῶν τούτων χορευτηρίων ἀπεικονίζεται πρόσωπος μελλοχολία, καὶ ἐντελῆς γνώσις τοῦ βίου καὶ τῶν δεινῶν καὶ ἀπογοητεῦσων αὐτοῦ. Τὸ μονότονον αὐτῶν τραγοῦδι συνώδευε τὰ θήματα των· τὸ τραγοῦδι τούτο ἐνεφάνει τὰ δεινὰ τὸ ἔρωτος, τὰς ἐριδας, τὰς συμφιλιώσεις. Περιέρρον εἶναι πῶς αἱ αἰδοὶ αὗται καρορθοῦσι διὰ τῶν ὀλίγων τούτων φθόγων νὰ παραστήσωσι τὰς διαφοροῦς τοῦ συζυγικοῦ βίου περιπετείας, αἷνες αἰωνίως εἶναι αἱ αὗται ἐν εἰλαῖς ταῖς χώραις καὶ παρ' ἅπασιν τοῖς λαοῖς.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Ε Ν Θεσσαλονίκῃ ἀπέβησε τῇ 17/29 τοῦ ἀρλιθόντος Δεκεμβρίου ἐκ συγκοπῆς τῆς καρδίας ὁ καθηγητῆς τοῦ ἐκεῖ Γυμνασίου Ἀναστάσιος Νικολαΐδης ἐν ἀνθηρᾷ ἡλικίᾳ. Περὶ τοῦ αἰφνιδίου θανάτου τοῦ προσφιλοῦς καθηγητοῦ ἐπιστέλλουσι ἐκείθεν

τὰ ἐξῆς· "Ἦτο ἡμέρα Τετάρτη, ὡρα ὅ δετε μετέβαινε μετὰ τινος τῶν συναδέλφων του ἀπὸ τοῦ Γυμνασίου εἰς τὸ Παρθεναγωγεῖον, καὶ καθ' ὅδον ἔπεσε χωρὶς νὰ δουνηθῆ νὰ εἴπῃ ἄλλο τι, εἰμὴ· "Πιάσε με! Θὰ πάσω!" Καὶ ἔπεσε νεκρός, ἐν ᾧ πρὸ ἐνὸς δευτεροελεπτοῦ ὀμίλει μετ' αὐτοῦ καὶ ἐγγέλ. Ἡ Ἐφορεῖα τιμώσα τὰς ἀρετὰς τοῦ μακαρίτου ἐπέλεσε τὴν κηδεῖαν δημοσίᾳ δαπάνῃ. Λόγοι καὶ ποιήματα ἀπηγγέλησαν καὶ ἔξ στέφανοι ἐκόσμουσιν τὴν νεκρικὴν λάρνακα, ἦν ἐφερον μαθηταὶ, καὶ ἦς τὰς ταῖνας ἐκράτουν οἱ συναδέλφοι καθηγηταὶ. Ἐξήλεуса τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἀπέθανεν, ἐξήλεуса τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς κηδεῖας καὶ τὴν λύπην, ἧτις ἀπαικονίζετο εἰς τὰ πρόσωπα πάντων. Δὲν ζηλεύου ὅμως τοὺς ἐπιζῶντας. Ὅσον ὁ τρόπος οὗτος τοῦ θανάτου τοῦ δι' αὐτὸν ἦτο γλυκύς, τόσον ἀποπρῆπαιος καὶ φαρμακαρῶς ἦτο διὰ τοὺς συγγενεῖς του, τοὺς συναδέλφους του καὶ τοὺς φίλους του. Πλὴν ταῦτα εἶναι ἔλωσ ἀνεξάρτητα τῆς ἡμετέρας δυνάμεως καὶ βουλήσεως!"

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Τεχνηταὶ ὀσείας. Γνωστὸν εἶναι ὅτι πρὸ ἐτῶν ἧδὲ ἀνεκνήθη τὸ ζήτημα περὶ κατασκευῆς νέου ὄσσεον ἐν τῇ ἀφρικανικῇ Σαχάρῃ. Περὶ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος ὁ στρατηγὸς Περγεὶ ἀνέγεινον ἕκταθεν ἔκθεσιν ἐν τῇ τελευταίᾳ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας συνεδρίασει. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀποσπώμεν τὰ ἀκόλουθα· Ἐν τῇ περιφερείᾳ Τουγγούρτ, πρὸς μεσημέριαν τῆς Βίσκαρης, ἀνωρύθησαν μετρητὸι 117 φρέατα μέγала, καὶ 500 μικρὰ. Τὰ φρέατα ταῦτα παράγουσι 4 μέτρα ὕδατος τὸ δευτερολεπτόν, ὅλη, τὸ 1/10 τῆς ὄλης ποσότητος τοῦ Σηκουάνα ποταμοῦ ἐν ὀραλῇ καταστάσει. Τὸ ὕδωρ ἐξέρχεται ἀπὸ βάθους 70—75 μέτρων καὶ ἔχει συνθῶς 25° θερμοκρασίαν. Τὰ ἀρχαιότερα φρέατα ὀφίστανται ἀπὸ τριάκοντα ἧδὲ ἐτῶν καὶ ἐν οὐδενὶ παρετηρήθη ἐλάττωσις τῆς ποσότητος τοῦ ὕδατος. Διὰ τῆς τοιαύτης ἀρδεύσεως ἐπιτεθῆθαι οὐσιωδῶς ἡ ὄσας Βεδ-ρηρ, ἧς ἡ ἀξία ἐπενταπλασιασθῆ καὶ ὁ πληθυσμὸς ἐδιπλασιασθῆ. Εἰς ἵκανὸν ἀπ αὐτῆς ἀπόστασιν ἐσυστήθησαν ἐν μέσῃ τῆς ἐρήμου πάντε νέαι ὄσασίς, αἷνες ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀνῶρυν τῶν φρεάτων. Αἱ πάντε αὗται ὄσασίς εἶναι ἢ Ταλα-ἐμ-νουῖθς (συστήθησα τῇ 1879), ἢ Κρία-Σαγιά (1881) καὶ ἐν τοῖς ἔτεσι 1882—1886 αἱ ὄσασίς Οὐρίρ, Σιδι-Γαγιά καὶ Ἄουα, συστήθησα παρὰ τῆς Ἐταρίας Βάτια, ἧτις ἀπὸ τοῦ 1881 κατασκευάσαν ἐπτά νέα φρέατα καὶ ἐφύευσεν 50 χιλιάδας φρονίκων. Οἱ φρονίκες ἀποφέρουσι μετρητὸι 1000 φράγκων κατὰ ἑκατόπλεθρον (10,000 τετραγ. μέτρα) ἀφαιρουμένων ὄλων τῶν ἐξόδων. Ὁ μηχανικὸς Ρολ-λάν, ὅστις ἐπὶ πολλὸν χρόνον διετηρήσεν τὴν χώραν ταύτην καὶ ἀνώρυνε πολλὰ φρέατα, ἐνομύσθη αὐτὴν δευτέραν Αἰγύπτου. Ἐν τῇ ἀποκέντρῳ ταύτῃ ἐρήμῳ ὁ Νεϊλος βέει ὑπογείως καὶ δὲν τὸ ὕδωρ αὐτοῦ νὰ ἀχθῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ φρεάτων. Ἡ ἐκθεσίς αὐτῆς τοῦ λογιῶν στρατηγῶ μεγάλῃν παρήγαγεν ἐντύπωσιν, καὶ ἐξ αὐτῆς καταφαίνεται τί κατορθοῖ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα.

Τῇ 3/15 Φεβρουαρίου, παραδίδεται εἰς τὴν κοινὴν χρεῖαν τὸ τηλεφωνικὸν σύστημα, τὸ ἐνοῦν τῆς Παρισίου μετὰ τῶν Βρυξελλῶν. Μεγάλῃ πρόδοος τῆς ἐπισημῆς! Διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς τηλεφωνικῆς ταύτης γραμμῆς ἐδαπάνησεν ἡ μὲν γαλλικὴ κυ-

βερνησίς 120 χιλ. φράγκων, ἡ δὲ βελγικὴ 40 χιλιάδας, ὡστε ἡ δαπάνη τῆς ὄλης γραμμῆς, ἧς τὰ ἔξ χιλιομέτρα ἔχουσι σύστημα ὀφείων, ἀνῆλθεν εἰς 160 χιλ. φράγκων. Τὸ τηλεφῶνον θὰ ἐργάζεται διὰ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἡ δὲ χρεῖσις αὐτοῦ ἐπὶ πάντε λεπτά τῆς ὡρας θὰ πληρώνεται μετὰ φράγκα τρία. Καὶ ἰδιωτικὰ τηλεφῶνα θὰ ἐνοῦνται μετὰ τὴν γραμμὴν, καὶ τότε πάλιν ἡ αὕτη θὰ καταβάλλεται δαπάνη τριῶν φράγκων.

Αἶνιγμα 514.
Ἐπὶ τῆς ὕδρογειοῦ εὐκόλωσ θὰ με ἴδης, Παράλιον ἂν μέρος, ὃ λύτα, κατοικής. Βεθαίως εἰς τὰ δάση δὲν φαίνομαι τῆς Ἰδης Ἄλλ' οὕτ' εἰς τὰς κοιλάδας τῆς μάγου Ἀττικῆς. Ἐρώτησε ναυτίλους, πλὴν ὄχι ὀδοπόρους, Ἐρώτα τὴν χελώνην, ἀλλ' ὄχι τὴν γαλὴν. Καὶ ὅταν με γνωρίσῃς ὑπὸ τοιούτους ὄρους, Σοὶ ἴδω μίαν ἄλλην γενναίαν συμβουλήν· Τὸ ὄσπτρὸν σου λάβε κ' εὐθὺς θὰ διακριθῇ· Ἐντός μου κατ' ὄσασιν οὐδὲν μονογενῆ· Ἄνευ α

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STRASSE 41. LEIPZIG.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐπιστέλλοντες πρὸς τὸν Ἑσπερον νὰ πέμπωσι τὰ χειρόγραφα καθαρῶς γεγραμμένα, τὰ ὅποια δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΤΟΥ ΖΙΓΑΒΗΝΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΑΣ

ΙΔ' ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ
ΕΙΣ ΤΑΣ Ζ' ΚΑΘΟΛΙΚΑΣ

ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ ΕΚ ΠΑΛΑΙΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ
ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

ΥΠΟ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΛΟΓΕΡΑ

Ἀρχιεπισκόπου πρώην Πατρῶν, Διδασκάλου τῆς Α. Γ. τοῦ ἐπιδόξου Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ
θρόνου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ καὶ ἐπιτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Ἀθηνῆσι
Πανεπιστημίῳ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Περιέχων τὴν ἑρμηνείαν τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, τῶν δύο πρὸς Κορινθίους
καὶ τῆς πρὸς Γαλάτας.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1887

BROCKHAUS'

CONVERSATIONS-LEXIKON.

Ἐκδόσις II'. ἐπηυξημένη καὶ διὰ 400 εἰκόνων καὶ γεωγραφικῶν χαρτῶν κεκοσμημένη.

Τὸ πλοῦσιον τοῦτο Λεξικόν, ἐν τεύχεσι 240 πρὸς φοίνικας 50 ἕκαστον, θέλει ἀποτελέσει 16 ὀγκώδεις τόμους, ὧν οἱ 11 ἔδημοσιεύθησαν ἤδη.

Ἐκαστος τόμος τιμᾶται·

Ἄδεται μὲν μαρκῶν 7.50.

Δεδεμένος διὰ λινοῦ μ. 9.

Ἡμιδεξιμάτινος μ. 9.50.

Ἐπὶ ἐξαιρετικοῦ χάρτου καὶ πλουσίως δεδεμένος μ. 15.

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ

ἐκφωνηθέντων ὑπὸ ἱεραρχῶν καὶ ἱεροκληρῶν τῆς ὀρθοδόξου
ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ ΑΩΞΑ'.—ΑΩΠΣτ'.

ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ

ὑπὸ

B. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ.

Τόμ. Α'.—Δ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 1886.

Σημ. Ἡ Συλλογὴ διαιρεῖται εἰς τέσσαρα τεύχη ἢ τόμους ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 13. Τὸ τελευταῖον τεύχος περιέχει καὶ χρησιμώτατον λεπτομερῆ Πίνακα τῶν περιεχομένων Λόγων, διηρημένων κατ' εἶδος πρὸς εὐκολίαν τῆς εὑρέσεως τῶν ζητούμενων. Ἐκαστον τεύχος τιμᾶται ἀργυρῶν γροσίων δέκα, καταβλητέων ἅμα τῇ παραλαβῇ.

ΝΟΘΕΥΣΕΙΣ

ΕΔΩΔΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

ΚΑΙ

ΕΞΕΛΕΓΞΙΣ ΑΥΤΩΝ

ὑπὸ

A. K. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Καθηγητοῦ τῆς χημείας.

ΑΘΗΝΗΣ

1887.

Ἐν τῷ γραφεῖῳ τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ ἐν Λειψία (ELSTER-STRASSE No. 41) εὑρηγνται τὰ ἐξῆς βιβλία·

Ἐσπέρου τόμοι Α'. Β'. Γ'. Δ'. Ε'. χρυσόδετοι. Ἐκαστος τόμος τιμᾶται φράγκων 50.

Longfellow. Τὸ ἄσμα τοῦ Χιαδάθα, ἕμμετρος μετάφρασις. Χρυσόδετον μὲ εἰκόνας φρ. 6.

Ἀγνῆς Σμιθ. Βλέμματα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, μετάφρ. Ἰ. Π. Δεδεμ. μὲ εἰκόν. φρ. 7.

Μιχαὴλ Παλαιολόγος. Διήγημα ἐκ τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας, ὑπὸ Ἰ. Π. Δεδεμ. φρ. 2 1/2.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ ΑΥΣΤΡΟ-ΟΥΓΓΡΙΚΟΥ ΛΟΥΔ.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Τεργέστης·

ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΙΝΔΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΑΣ (διὰ τῆς διώρυγος Σουέζ), εἰς Χόγκ-Κόγκ, διὰ Βρεντησίου, Πόρτο-Σαῖδ, Ἄδεν, Βομβάης, Κολόμβου, Πέναγγ καὶ Σιγκαπώρης τῇ α'. ἐκάστου μηνὸς εἰς τὰς 4 μ. μ.

Εἰς Καλκούτταν διὰ Πόρτο-Σαῖδ, Σουέζ, Ἄδεν καὶ Κολόμβου τῇ 15 Ἰανουαρίου, 15 Φεβρουαρίου, 15 Μαρτίου, 15 Αὐγούστου, 15 Σεπτεμβρίου, 15 Ὀκτωβρίου, 15 Νοεμβρίου καὶ 15 Δεκεμβρίου εἰς τὰς 4 μ. μ.

Ἐπὶ τῆς γραμμῆς Τεργέστης-Βομβάης τὰ ἀτμόπλοια θέλουσι διανύει 10 μίλια τὴν ὥραν, μεταξύ δὲ Βομβάης καὶ Χόγκ-Κόγκ 9 μίλια.

ΓΡΑΜΜΗ ΑΙΓΥΠΤΟΥ. Ἐκάστην Παρασκευὴν εἰς Ἀλεξάνδρειαν διὰ Κερκύρας (συγκοινωνία πρὸς τὸ Πόρτο-Σαῖδ καὶ τὴν Συρίαν).

Πλειοτέρας πληροφορίας δίδει ἢ ἐν Τεργέστη Διεύθυνσις καὶ τὸ Γενικὸν Πρακτωρεῖον τοῦ αὐστρο-ουγγρικοῦ Λούδ ἐν Βιέννῃ (Schwarzenberg-Platz ἀρ. 6).

ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΤΟΛΗΣ. Ἐκάστην Τρίτην εἰς τὰς 4 μ. μ. εἰς Ἑλλάδα μέχρι Σμύρνης, ἐναλλάξ διὰ Φιουμίου, Βρεντησίου, Πειραιῶς, καὶ διὰ Ἀγκῶνος κτλ.

ΓΡΑΜΜΗ ΒΡΕΝΤΗΣΙΟΥ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ. Ἐκ Βρεντησίου τὴν Πέμπτην ἐκάστης ἑβδομάδος τὸ μεσονύκτιον διὰ Κέρκυραν, Πάτρας, Κόρινθον, Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ.

Ἐκ Πειραιῶς διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Κόρινθον, καὶ ἐκ Κόρινθου διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐκάστην Δευτέραν, τὴν μεσημβριανὴν διὰ Πάτρας, Κέρκυραν εἰς Βρεντησίον.

Τὴν Τετάρτην (ἐκάστην δευτέραν Τετάρτην ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου) τῇ 8 μ. μ. εἰς Φιούμιον, Κέρκυραν, Πάτρας, Κατάκολον, Καλάμας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκην, Θεσσαλίαν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ Σάββατον τῇ 2 μ. μ. εἰς Κωνσταντινούπολιν μὲ προσέγγισιν εἰς Κέρκυραν καὶ Πειραιᾶ· εἶτα δὲ ἐκ Πειραιῶς εἰς Σύρον, Κρήτην, Σμύρνην, Συρίαν, Θεσσαλίαν, καὶ διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Εὐξείνου Πόντου (τῆς μαῦρης θαλάσσης) καὶ τοῦ Δουνάβεως.

Εἰς ΤΥΝΙΔΑ κατὰ δεκαπενθημερίαν, τὴν Πέμπτην ἀπὸ τῆς 4 Ἰανουαρίου εἰς τὰς 4 μ. μ. διὰ Ἀγκῶνος, Βάρης, Βρεντησίου, Μεσσήνης, Κατάνης, Συρακουσῶν καὶ Μελίτης (Συγκοινωνία ἐν Ἀγκῶνι διὰ Φιουμίου) καὶ ἐκ Φιουμίου).

Εἰς ΔΑΛΜΑΤΙΑΝ τὴν Τρίτην, Πέμπτην καὶ Σάββατον ἐκάστης ἑβδομάδος.

[20]

Διευθυντής καὶ ἐκδότης· Δρ. Ι. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ. ELSTER-STR. 41.

Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ.